

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (viies koda)

7. juuni 2006*

Liidetud kohtuasjades T-213/01 ja T-214/01,

Österreichische Postsparkasse AG, asukoht Viin (Austria), esindajad: esialgu advokaadid M. Klusmann, F. Wiemer ja A. Reidlinger, hiljem advokaat H.-J. Niemeyer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

Bank für Arbeit und Wirtschaft AG, asukoht Viin, esindaja: advokaat H.-J. Niemeyer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja S. Rating, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

mille esemeks on nõue tühistada ärakuulamise eest vastutava ametniku 9. augusti 2001. aasta ja 25. juuli 2001. aasta otsused esitada Austria poliitilisele parteile (Freiheitliche Partei Österreichs) pankade teenustasude määramise suhtes EÜ artikli 81 kohaldamise menetlusega seotud (COMP/36.571 — Austria pargad) vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsed versioonid,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees P. Lindh, kohtunikud R. García-Valdecasas ja J. D. Cooke, kohtusekretär: ametnik I. Natsinas,

arvestades kirjalikus menetluses ja 21. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

Määrus nr 17

- ¹ Nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17: esimene määrus asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikli 3 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Kui komisjon taotluse põhjal või omal algatusel leiab, et tegemist on EMÜ asutamislepingu artikli [81] või [82] rikkumisega, võib ta otsusega nõuda vastavatelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt selliste rikkumiste lõpetamist.

2. Taotluse esitamise õigus on:

[...]

b) füüsilistel või juriidilistel isikutel, kellel on õigustatud huvi.”

2 Määruse nr 17 artikli 19 lõige 2 näeb ette, et „[teiste füüsiliste ja juriidiliste] isikute taotlused selgituste andmiseks rahuldatakse, kui taotlust õigustab piisav huvi”.

3 Määruse nr 17 artikli 20, mis käsitleb ametisaladust, lõikes 1 on sätestatud, et selle määruse erinevate sätete kohaldamise tulemusena saadud informatsiooni „kasutatakse ainult vastava nõude või uurimise jaoks”, ja lõikes 2, et „piiramata artiklite 19 ja 21 sätete kohaldamist, ei või komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused, nende ametnikud ja muud teenistujad avaldada käesoleva määruse kohaldamisel neile teatavaks saanud informatsiooni, mis oma laadilt on ametisaladus”.

Määrus nr 2842/98

- 4 22. detsembril 1998 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 2842/98 poolte ärakuulamise kohta teatavates EÜ asutamislepingu artiklite [81] ja [82] alusel algatatud menetlustes (EÜT L 354, lk 18; ELT erivaljaanne 07/04, lk 204), mis asendas komisjoni 25. juuli 1963. aasta määruse nr 99/63/EMÜ nõukogu määruse nr 17 artikli 19 lõigetes 1 ja 2 ettenähtud ärakuulamiste kohta (EÜT 127, lk 2268). Määrus nr 2842/98 eristab muude kui nende rikkumismenetluses osalevate poolte, kellele komisjon adresseeris vastuväited, osas „taotlejaid või kaebuse esitajaid”, „piisavalt huvitatud kolmandaid isikuid” ja „muid kolmandaid isikuid”.
- 5 Taotlejate või kaebuse esitajate osas on määruse nr 2842/98 artiklites 6, 7 ja 8 sätestatud:

„Artikkel 6

Kui komisjon otsustab, et tema käsutuses oleva info põhjal ei ole tal piisavat alust määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 kohase taotluse rahuldamiseks [...], põhjendab komisjon taotlejale või kaebuse esitajale oma otsust ja määrab kindlaks, mis kuupäevaks taotleja või kaebuse esitaja võib oma seisukohad kirjalikult avaldada.

Artikkel 7

Kui komisjonil on vastuväiteid seoses artiklis 6 nimetatud taotluse või kaebusega, esitab ta taotlejale või kaebuse esitajale vastuväidete mittekonfidentsiaalse versiooni koopia ning määrab kindlaks, mis kuupäevaks taotleja või kaebuse esitaja võib oma seisukohad kirjalikult avaldada.

Artikkel 8

Komisjon võib vajaduse korral anda taotlejatele ja kaebuse esitajatele võimaluse väljendada oma arvamusi suuliselt, kui nad oma kirjalikes arvamustes seda on taotlenud.”

- 6 Määruse nr 2842/98 artikli 9 lõigetes 1 ja 2 on täpsustatud:

„Kui II ja III peatükis nimetatud isikud (pooled, kelle suhtes komisjon esitas vastuväited, ning taotlejad ja kaebuse esitajad) taotlevad ärakuulamist ja tõendavad piisavat huvi, teatab komisjon neile kirjalikult menetluse laadi ja sisu ning määrab kindlaks, mis kuupäevaks nad võivad oma seisukohad kirjalikult avaldada.

2. Kui lõikes 1 nimetatud isikud on oma kirjalikes arvamustes seda taotlenud, võib komisjon nad vajaduse korral kutsuda väljendama oma arvamusi nende poolte suulise ärakuulamise käigus, kelle suhtes vastuväited on esitatud.”

- 7 Lõpuks on määruse nr 2842/98 artikli 9 lõikes 3 sätestatud, et komisjon võib anda „kõigile muudele kolmandatele isikutele” võimaluse avaldada oma seisukohti suuliselt.
- 8 Rikkumismenetluses kogutud konfidentsiaalsete andmete osas näeb selle määruse artikli 13 lõige 1 ette, et kogutud andmeid ei tohi edastada, kui need sisaldavad ärisaladusi või muid konfidentsiaalseid andmeid, ning komisjon peab kehtestama toimikutele juurdepääsemiseks vajaliku korra, tagamaks, et neid andmeid ei avalikustataks.

Otsus 2001/462

- 9 23. mail 2001 võttis komisjon vastu otsuse 2001/462/EÜ, ESTÜ ärakuulamise eest vastutavate ametnike pädevuse kohta teatavates konkurentsimenetlustes (EÜT L 162, lk 21; ELT eriväljaanne, 08/02, lk 151), millega tunnistati kehtetuks komisjoni 12. detsembri 1994. aasta otsus 94/810/ESTÜ, EÜ komisjonis konkurentsimenetluste raames ärakuulamiste eest vastutavate ametnike pädevuse kohta (EÜT L 330, lk 67, edaspidi „otsus 94/810”).
- 10 Otsuse 2001/462 artiklis 1 on täpsustatud, et ärakuulamise eest vastutav ametnik „taga[b] komisjoni konkurentsimenetlustes õiguse olla ära kuulatud tõhusa kasutamise EÜ [...] artiklite 81 ja 82 [...] alusel”.
- 11 Peale selle on otsuse 2001/462 artikli 9 esimeses ja teises lõigus, millega asendati otsuse 94/810 artikli 5 peaaegu identselt sõnastatud lõiked 3 ja 4, sätestatud:

„Kui kavatsetakse avalikustada teave, mis võib sisaldada ettevõtja ärisaladust, siis teatatakse sellest ettevõtjale kirjalikult ning põhjendatakse nimetatud kavatsust. Määratakse tähtaeg, mille jooksul asjaomane ettevõtja saab esitada kirjalikke märkusi.

Kui asjaomane ettevõtja esitab teabe avalikustamise suhtes vastuväited, kuid tõdetakse, et teave ei ole kaitstav ning seda on lubatud avalikustada, siis esitatakse see seisukoht põhjendatud otsuses, millest teatatakse asjaomasele ettevõtjale. Otsuses määratakse tähtaeg, mille möödudes teave avalikustatakse. See tähtaeg ei tohi olla lühem kui nädal teatamise kuupäevast arvates.”

Hagi aluseks olevad asjaolud

Vaidluse taust

- 12 Hagejad Österreichische Postsparkasse AG (kohtuasi T-213/01) ja Bank für Arbeit und Wirtschaft AG (edaspidi „BAWAG”, kohtuasi T-214/01) on Austria krediidi-asutused.
- 13 6. mail 1997 sai komisjon teada dokumendist pealkirjaga „Lombard 8.5” ning alustas selle dokumendi põhjal vastavalt määruse nr 17 artikli 3 lõikele 1 omal algatusel hagejate ja kuue teise Austria panga suhtes EÜ artikli 81 rikkumise menetluse.
- 14 24. juuni 1997. aasta kirjaga edastas Austria poliitiline partei Freiheitliche Partei Österreichs (edaspidi „FPÖ”) komisjonile dokumendi „Lombard 8.5” ja taotles uurimise alustamist kaheksa Austria panga suhtes — kelle hulgas on ka kohtuasja T-241/01 hageja, kuid mitte kohtuasja T-213/01 hageja —, et tuvastada EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumine. FPÖ põhjendas oma taotlust sellega, et tulenevalt tema poliitilise partei staatusest on tema ülesandeks valvata, et oleks tagatud vaba juurdepääs ühisturule ja et toimiks piiranguteta konkurents.
- 15 26. veebruari 1998. aasta kirjaga teavitas komisjon vastavalt määruse nr 99/63 artiklile 6 (nüüd määruse nr 2842/98 artikkel 6) FPÖ-d oma kavatsusest jätta tema taotlus rahuldamata. Komisjon märkis, et taotluse esitamise õigus on üksnes isikutel ja isikute ühendustel, kellel on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, ja et selleks „[pidi] konkurentsi piiramine taotlejat ettevõtjana [puudutama] või võis teda ettevõtjana puudutada”. Õiguskorra kaitset puudutav avalik huvi ei ole piisav, et selles osas kujutada endast õigustatud huvi.

- 16 FPÖ vastas 2. juuni 1998. aasta kirjas, et ta osaleb nii poliitilise parteina kui ka oma arvukate liikmete kaudu igapäevases majanduselus, et ta teostab igapäevaselt loendamatu pangatehinguid ja et ta on seega kaevatud tegevuse tõttu kandnud majanduslikku kahju. Järelikult põhjendab see õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses. Seetõttu taotles ta uuesti võimalust osaleda rikkumismenetluses ja tutvuda vastuväidetega.
- 17 1998. aasta juunis viis komisjon mitmetes Austria krediitiasutustes, nende hulgas ka hagejad, läbi kontrollimisi.
- 18 16. detsembril 1998 edastasid menetlusega COMP/36.571 seotud pangad komisjonile ühise kokkuvõtte faktidest, millele oli lisatud 40 000 lehekülge tõendusmaterjale. Kaaskirjas taotlesid pangad, et komisjon käsitleks seda ülevaadet konfidentsiaalsena, märkides, et „komisjoni palutakse määruse nr 17/62 artikli 20 alusel seda kolmandatele isikutele mitte avaldada”.
- 19 13. septembri 1999. aasta kirjadega saatis komisjon hagejatele esimese 10. septembri 1999. aasta kuupäevaga vastuväiteteatis, milles heitis neile ette teiste pankadega era- ja äriklientidele kohaldatavaid tasusid ja tingimusi puudutavate konkurentsivastaste kokkulepete sõlmimist ja seeläbi EÜ artikli 81 rikkumist.
- 20 1999. aasta oktoobri alguses teavitas komisjon hagejaid suuliselt oma kavatsusest edastada 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatis määruse nr 2842/98 artikli 7 kohaselt FPÖ-le.

- 21 Hagejad teatasid 6. ja 12. oktoobri 1999. aasta kirjadega komisjonile, et on vastu sellisele edastamisele. Nad väitsid, et FPÖ-l puudus õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses ja seega ei saanud teda käsitleda taotlejana selle sätte tähenduses. Muu hulgas väljendasid nad oma kartusi, et FPÖ võib neid vastuväiteid poliitilistel eesmärkidel ära kasutada.
- 22 Konkurentsi peadirektoraadi teenistused vastasid hagejatele 5. novembri 1999. aasta kirjadega, märkides, et FPÖ on pangaklient, ja et seega tuleneb määruse nr 2842/98 artiklist 7 kohustus esitada taotlejale vastuväidete mittekonfidentsiaalne versioon. Nende kirjadega saadeti hagejatele nimekiri 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise neist osadest, mida ei tohtinud väljastada ja mille kohaselt tuli teatud füüsiliste isikute nimed ja ametikohad kustutada ja asendada need ülesannete üldise kirjeldusega (edaspidi „nimekiri 1”). Peale selle tulenes neist kirjadest, et edastada tuli vastuväiteteatise lisa A, mis sisaldas loetelu viidetest sellele lisatud dokumentidele, kuid mitte dokumente. Nende kirjade kohaselt oli mittenõustumise korral võimalik pöörduda ärakuulamise eest vastutava ametniku poole.
- 23 Hagejad pöördusid 17. ja 18. novembri 1999. aasta kirjadega ärakuulamise eest vastutava ametniku poole, et veel kord vaidlustada 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise lubatud edastamist FPÖ-le. Teise võimalusena märkisid hagejad, et edastatavast vastuväiteteatisest tuleb kustutada kõik viited asjaomaste ettevõtjate nimedele. Kohtuasja T-213/01 hageja palus samuti kustutada kogu teave pankade poolt kohaldatavate intresside, tasude ja äritingimuste kohta.
- 24 18. ja 19. jaanuaril 2000 toimus ärakuulamine seoses 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatises ette heidetud tegevusega. FPÖ sellel ärakuulamisel ei osalenud.

- 25 21. novembri 2000. aasta kirjas teavitas komisjon hagejaid täiendavast vastuväiteteatisest, milles ta heitis neile ette seda, et teiste Austria pankadega sõlmiti konkurentsivastaseid kokkuleppeid, mis puudutasid valuuta eurodeks vahetamisel kohaldatavaid tasusid.
- 26 27. veebruaril 2001 toimus teine ärakuulamine, millel FPÖ samuti ei osalenud.
- 27 13. märtsi 2001. aasta kirjas uuendas FPÖ oma taotlust, väites, et komisjon oli talle 5. oktoobri 1999. aasta ja 16. märtsi 2000. aasta kirjades teatanud, et esitab talle vastuväidete mittekonfidentsiaalsed versioonid, kuid seni neid esitatud ei ole. FPÖ tõi samuti esile, et teda ei ole ärakuulamistest teavitatud ning seega jäeti ta menetluse peamistest etappidest kõrvale, millega aga rikuti tema õigust olla ärakuulatud ja osaleda menetluses. Seetõttu kordas FPÖ oma taotlust esitada talle vastuväiteteatis ning asjaomaste pankade märkused nende vastuväidete kohta ning palus võimalust esitada omapoolsed märkused ja osaleda täiendaval ärakuulamisel.
- 28 27. märtsi 2001. aasta kirjadega tegi ärakuulamise eest vastutav ametnik hagejatele teatavaks, et FPÖ kordas oma taotlust saada vastuväiteteatisi, ja et ta kavatses FPÖ taotluse rahuldada. 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatisest kustutamisele kuuluva konfidentsiaalse teabe kohta lisas ärakuulamise eest vastutav ametnik oma kirjale nimekirja 1 ja jättis muu hulgas rahuldamata hagejate 17. ja 18. novembri 1999. aasta kirjades esitatud taotlused, mis puudutasid pankade nimede kustutamist. Ärakuulamise eest vastutav ametnik jättis rahuldamata ka kohtuasja T-213/01 hageja taotluse teatud andmete kustutamise kohta. Mis puudutab 21. novembri 2000. aasta täiendavat teatist, mille osas hagejad ei ole veel seisukohta võtnud, siis esitas ärakuulamise eest vastutav ametnik osade nimekirja (edaspidi „nimekiri 2”), mille kohaselt kustutati teatud füüsiliste isikute nimed ja ametikohad ja asendati need ülesannete üldise kirjeldusega. Ta teavitas hagejaid ka võimalusest esitada selle kohta omapoolseid märkusi.

- 29 18. aprilli 2001. aasta kirjas avaldas kohtuasja T-214/01 hageja taas vastuseisu FPÖ-le vastuväiteteatise edastamise suhtes ja palus komisjonil täpsustada, miks ta tundis end ühtäkki kohustatud olema FPÖ taotlus rahuldada. Samamoodi kordas 24. aprilli 2001. aasta kirjas sellele edastamisele oma vastuseisu kohtuasja T-213/01 hageja, kes esitas teise võimalusena nõude, et juhul kui esineb kohustus vastuväited FPÖ-le esitada, peaks 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatis olema täiesti anonüümne. Samas märkis ta, et 21. novembri 2000. aasta vastuväiteteatis ei sisalda ärisaladust ega muud konfidentsiaalset teavet, välja arvatud see, mida ära kuulamise eest vastutav ametnik nimekirjas 2 soovis kustutada.
- 30 5. juuni 2001. aasta kirjades kinnitas ära kuulamise eest vastutav ametnik kohustust edastada vastuväited FPÖ-le. Kaitstava konfidentsiaalse teabe osas juhtis ära kuulamise eest vastutav ametnik kohtuasja T-214/01 hageja tähelepanu asjaolule, et oma eelmises kirjas ei esitanud hageja nimekirjades 1 ja 2 sisalduva informatsiooni kohta mingeid märkusi, ning et seetõttu järeldas ta sellest, et tal ei ole vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsete versioonide FPÖ-le esitamise suhtes ühtegi juriidiliselt otsustavat vastuväidet. Kohtuasja T-213/01 hagejale teatas ära kuulamise eest vastutav ametnik, et ta järeldas hageja viimasest kirjast, et ta oli nimekirjades 1 ja 2 sisalduvaga nõus, välja arvatud 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise anonüümsuse küsimus. Peale selle palus ära kuulamise eest vastutav ametnik tal esitada märkusi ning teatas talle, et keeldumise korral tehakse otsuse 94/819 artikli 5 lõike 4 (nüüd otsuse 2001/462 artikli 9 teine lõik) kohaselt otsus.
- 31 25. juuni 2001. aasta kirjas palus kohtuasja T-214/01 hageja uuesti ära kuulamise eest vastutaval ametnikul vastuväidete FPÖ-le edastamisest keelduda ja teavitada teda menetluse edasisest käigust.
- 32 25. juuni 2001. aasta kirjas palus kohtuasja T-213/01 hageja komisjonil asja hetkeolukorda selgitada, kutsudes teda eelkõige üles tegema otsust, mille peale oleks võimalik esitada hagi.

Vaidlusalune otsus kohtuasjas T-214/01

33 25. juuli 2001. aasta kirjas tegi ärakuulamise eest vastutav ametnik otsuse, millega lõpetati kohtuasja T-214/01 hageja suhtes menetlus, mis puudutas 10. septembri 1999. aasta ja 21. novembri 2000. aasta vastuväiteteatiste edastamist FPÖ-le (edaspidi „vaidlusalune otsus kohtuasjas T-214/01“). See kiri on sõnastatud järgmiselt:

„Olles saanud Teie (25. juuni 2001. aasta) kirja, uurisin asja ja selle võimalikke õiguslikke tagajärgi uuesti. Kokkuvõtlikult olid uurimise tulemused järgmised:

1. Jään FPÖ taotluse esitamise õigust puudutavas osas oma varasema seisukoha juurde. Selles küsimuses on Van Miert ja Monti aastal 1999 juba lõpliku otsuse teinud. Mulle tundub, et nende otsuse peale — mis on menetlust korraldav meede — ei saa esitada eraldiseisvat hagi, vaid see on äärmisel juhul vaidlustatav üksnes hagi raames, mis esitatakse komisjoni otsuse peale, millega lõpetati põhimenetlus.

2. Otsus 2001/462 [...] ei võimalda jõuda vastupidisele lahendusele. Selle otsuse artikkel 9 annab ärakuulamise eest vastutavale ametnikule õiguse komisjoni nimel otsustada, kas toimikumaterjalide hulgas sisalduv teatud informatsioon kujutab endast ärisaladust ja on seega avaldamise eest kaitstud. Samas ei ole ärakuulamise eest vastutav ametnik pädev lahendama küsimust, kas füüsilisel või juriidilisel isikul määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses on õigus esitada taotlus rikkumiste lõpetamiseks. Selline pädevus ei saa tuleneda ka analoogia korras otsuse 2001/462 artikli 9 kohaldamisest [...]

Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes olen sunnitud Teie taotluse, mille Te esitasite BAWAG-i nimel eesmärgiga, et nii vastuväiteid kui ka täiendavaid vastuväiteid FPÖ-
le ei edastataks, vastuvõetamatus tõttu rahuldamata jätma.

Palun Teid nädala jooksul alates selle kirja saamisest mulle teatada, kas Te kavatsete selles asjas esitada hagi ja taotluse ajutise meetme kohaldamiseks. Nimetatud dokumente enne selle nädalase tähtaja möödumist FPÖ-le mingil juhul ei esitata.

[...].”

Vaidlusalune otsus kohtuasjas T-213/01

34 9. augusti 2001. aasta kirjas tegi ärakuulamise eest vastutav ametnik otsuse, millega lõpetati kohtuasja T-213/01 hageja suhtes menetlus, mis puudutas 10. septembri 1999. aasta ja 21. novembri 2000. aasta vastuväiteteatiste esitamist FPÖ-le (edaspidi „vaidlusalune otsus kohtuasjas T-213/01”). Selles otsuses on märgitud: „Pärast faktiliste ja õiguslike asjaolude taaskordset uurimist otsustame lahendada küsimused, milles teie volitaja ja komisjon on eri meelt, sama moodi, kui meie 5. juuni 2001. aasta kirjas osutati.”

35 Esiteks toob ärakuulamise eest vastutav ametnik välja, et kolmandast isikust taotleja staatuse üle määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses otsustab konkurentsi eest vastutav komisjoni liige. FPÖ kasuks tehtud otsuse võttis Van Miert vastu juba 1999. aastal ja seda kinnitas seejärel ka Monti, mistõttu puudub uute faktiliste asjaoludeta alus seda küsimust uuesti tõstatada (vaidlusaluse otsuse punkt 1). Lisaks

sellele on FPÖ taotlejana tunnustamine menetlustoiming, mille peale ei saa esitada eraldiseisvat hagi, kuna vastuväiteid sellele toimingule saab esitada üksnes menetluse raames komisjoni otsuse vastu, millega lõpetati menetlus (otsuse punkt 2).

- 36 Teiseks märgib ära kuulamise eest vastutav ametnik, et taotlejana määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses tunnustamine sisaldab määruse nr 2842/98 artikli 7 kohaselt kohustust edastada hagejale vastuväidete mittekonfidentsiaalne versioon. Asjaolu, kas menetlust alustati omal algatusel või nimetatud artikli 3 kohaselt esitatud taotluse alusel, ei oma selles osas mingit tähtsust (otsuse punkt 2).
- 37 Kolmandaks avaldab ära kuulamise eest vastutav ametnik arvamust teabe kohta, mis kuulub eemaldamisele 10. septembri 1999. aasta ja 21. novembri 2000. aasta vastuväiteteatistest selleks, et arvestada ärisaladuse ja muu konfidentsiaalse informatsiooniga (otsuse punkt 4). Nii otsustab ta kustutada kõik andmed ja kogu informatsiooni, mis esineb nimekirjades 1 ja 2, mille osas kohtuasja T-213/01 hageja andis oma nõusoleku oma viimases kirjas. Seevastu leiab ära kuulamise eest vastutav ametnik, et hageja nimi ei kujuta endast ärisaladust ega konfidentsiaalset informatsiooni, mida saaks kaitsta (otsuse punkti 4 alapunkt a). Samuti märgib ära kuulamise eest vastutav ametnik 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatistes sisalduva äritegevust puudutava informatsiooni osas, et seda ei ole vaja kustutada, sest tegemist on arvuliste andmetega, mis on mitu aastat vanad (otsuse punkti 4 alapunkt b).
- 38 Ära kuulamise eest vastutav ametnik järeldab, „et käimasolevas asjas COMP/36.571 — Austria pangad tuleb FPÖ-le seisukoha võtmiseks edastada nii 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise kohandatud versioon kui ka 21. novembri 2000. aasta täiendav teatis” ja et see otsus „tehti otsuse 2001/462 artikli 9 lõike 2 alusel”. Lõpuks palub ära kuulamise eest vastutav ametnik hagejal talle ühe nädala jooksul alates

otsuse kättesaamisest teada anda, kas ta kavatses esitada selle otsuse peale hagi ning taotleda ajutist meedet selle täitmise peatamiseks, täpsustades samal ajal, et komisjon eespool nimetatud vastuväiteteatise FPÖ-le enne selle tähtaja möödumist ei esita.

Menetlus ja poolte nõuded

- 39 Hagejad esitasid vaidlusaluste otsuste tühistamiseks hagiavaldused, mis saabusid Esimese Astme Kohtusse 19. septembril 2001.
- 40 Hagejad esitasid samal päeval Esimese Astme Kohtusse jõudnud eraldi dokumentidena ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustavale kohtunikule taotlused, paludes esimese võimalusena peatada vaidlusaluste otsuste kohaldamine ja teise võimalusena kohustada komisjoni mitte edastama FPÖ-le 10. septembri 1999. aasta ja 21. novembri 2000. aasta vastuväiteteatise asjas COMP/36.571.
- 41 Viienda koja esimehe 14. detsembri 2001. aasta määrusega liideti pärast poolte ärakuulamist kohtuasjad T-213/01 ja T-214/01.
- 42 20. detsembri 2001. aasta määrustega kohtuasjas T-213/01 R: Österreichische Postsparkasse vs. komisjon (EKL 2001, lk II-3967) ja kohtuasjas T-214/01 R: Bank für Arbeit und Wirtschaft vs. komisjon (EKL 2001, lk II-3993) jättis Esimese Astme Kohtu president hagejate taotlused rahuldamata, leides, et asja kiireloomulisust puudutavad tingimused ei ole täidetud ja et huvide tasakaal ei kaldu vaidlusaluste otsuste kohaldamise peatamise kasuks, ning otsustas, et otsus kohtukulude kohta tehakse edaspidi.

43 2002. aasta jaanuaris esitas komisjon FPÖ-le vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsiks tunnistatud versioonid.

44 Kohtuasja T-214/01 hageja esitas 12. veebruaril 2002 Esimese Astme Kohtusse jõudnud eraldi dokumendina omapoolsed märkused põhikohtuasjas, mis sisaldasid uusi faktilisi asjaolusid, millest ta sai teada pärast repliigi esitamist. Kohtuasja T-213/01 hageja ühines 13. veebruaril 2002 Esimese Astme Kohtusse saabunud kirjas täielikult nende märkustega. 15. märtsil 2002 esitas nende dokumentide kohta omapoolsed märkused komisjon.

45 30. märtsi 2004. aasta ja 16. juuli 2004. aasta kirjades palus Esimese Astme Kohus menetlust korraldavate meetmete raames komisjonil esitada teatud dokumente ja vastata kirjalikele küsimustele. Komisjon täitis need nõudmised tähtaegselt.

46 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (viies koda) avada suulise menetluse.

47 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 21. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil.

48 Kohtuasja T-213/01 hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada ärakuulamise eest vastutava ametniku 9. augusti 2001. aasta otsus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

49 Kohtuasja T-214/01 hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada ärakuulamise eest vastutava ametniku 25. juuli 2001. aasta otsus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

50 Komisjon palub mõlemas kohtuasjas Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagid vastuvõetamatusesse tõttu ja igal juhul põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Vastuvõetavus

51 Komisjon esitab vastuvõetamatusesse kohta kolm väidet, mis tulenevad esiteks vaidluse eseme puudumisest seetõttu, et vastuväited on FPÖ-le esitatud, teiseks vaidlustatud akti õiguslike tagajärgede puudumisest hagejate huvidele ja kolmandaks hagide esitamisest mittetähtaegselt.

Väide, mis tuleneb vaidluse eseme äralangemisest pärast vastuväidete esitamist FPÖ-le

- 52 Komisjon väidab, et hagide ainsaks eesmärgiks on takistada vastuväiteteatiste mis tahes versiooni ja teise võimalusena ära kuulumise eest vastutava ametniku poolt koostatud mittekonfidentsiaalsete versioonide esitamist FPÖ-le. Vastuväiteteatiseid esitati FPÖ-le 2002. aasta jaanuaris. Järelikult on kodukorra artikli 113 kohaselt hagide alus selle tõttu ära langenud.
- 53 Esimese Astme Kohus meenutab, et füüsilise või juriidilise isiku poolt esitatud tühistamishagi on vastuvõetav vaid juhul, kui hagejal on vaidlustatud akti tühistamiseks põhjendatud huvi (Esimese Astme Kohtu 9. novembri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-46/92: *Scottish Football vs. komisjon*, EKL 1994, lk II-1039, punkt 14). Selline huvi esineb üksnes siis, kui akti tühistamine ise toob kaasa õiguslikke tagajärgi (Euroopa Kohtu 24. juuni 1986. aasta otsus kohtuasjas 53/85: *AKZO Chemie vs. komisjon*, EKL 1986, lk 1965, edaspidi „Akzo kohtuotsus”, punkt 21).
- 54 Sellega seoses tuleb esile tuua, et EÜ artikli 233 kohaselt nõutakse institutsioonilt, kelle akt on tunnistatud tühiseks, kohtuotsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist. Need meetmed ei puuduta õigusakti kaotamist ühenduse õiguskorrast, sest see tuleneb juba kohtupoolsest tühistamisest enesest. Iseäranis puudutavad need asjaomase aktiga tekitatud kahjulikke tagajärgi, mida tuvastatud õigusrikkumised mõjutasid. Juba rakendatud akti tühistamine võib alati tekitada õiguslikke tagajärgi. Akt võis selle kehtivusaajal tekitada õiguslikke tagajärgi ja need tagajärjed ei kao tingimata akti tühistamise tõttu. Sama moodi võib akti tühistamine võimaldada vältida selles sisalduva õigusvastasuse kordumist tulevikus. Neil põhjustel on tühistamisotsus alus, mille põhjal võib asjaomane institutsioon taastada hageja asjakohase olukorra või vältida sarnase akti vastuvõtmist tulevikus (Euroopa Kohtu

6. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 92/78: Simmenthal vs. komisjon, EKL 1979, lk 777, punkt 32, ja Esimese Astme Kohtu 25. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-102/96: Gencor vs. komisjon, EKL 1999, lk II-753, punkt 41).

- 55 Asjaolu, et vastuväiteteatiseid on FPÖ-le edastatud pärast seda, kui esitati hagid, mille esemeks on vaidlustada nende vastuväiteteatiste edastamise aluseks olevate otsuste õiguspärasus, ei tähenda, et antud asjas nimetatud hagidel puudub alus. Vaidlusaluste otsuste võimalikul tühistamisel võib iseenesest olla hagejate olukorra osas õiguslikke tagajärgi, välistades eelkõige komisjoni sellise praktika kordumise ja muutes FPÖ-le õigusvastaselt esitatud vastuväiteteatiste kasutamise ebaseaduslikuks (Akzo kohtuotsus, punkt 21).
- 56 Komisjoni argumendid, mis tulenevad vaidluse eseme äralangemisest pärast vastuväidete esitamist FPÖ-le, tuleb seega kõrvale lükata.

Väide, mis tuleneb vaidlustatud õigusaktide õiguslike tagajärgede puudumisest

Poolte argumendid

- 57 Komisjon märgib, et vaidlusalune otsus kohtuasjas T-213/01 sisaldab vaid ühte otsust, st ärakuulamise eest vastutava ametniku seisukohta FPÖ-le saadetas vastuväiteteatise sisalduva informatsiooni konfidentsiaalsuse suhtes. Nagu nähtub Akzo kohtuotsusest, on ainus asjaolu, mis võib hageja jaoks „tagajärgi kaasa tuua”, taotlejale või kolmandale isikule teatud konfidentsiaalsete dokumentide edastamine. Kohtuasjas T-214/01 ei puuduta vaidlusalune otsus seda küsimust, mis on juba varem lahendatud. Hageja nõustus ka oma 18. aprilli 2001. aasta kirjas, et vastuväiteteatiste versioonid ei sisalda konfidentsiaalset informatsiooni. Komisjon

leiab, et vaidlustatud otsus selles teises kohtuasjas puudutab üksnes ärakuulamise eest vastutava ametniku keeldumist rahuldada hageja 25. juuni 2001. aasta taotlus, millega hageja palus, et vaadataks üle FPÖ õigus saada vastuväiteteatiste mitte-konfidentsiaalne versioon. See otsus aga hageja jaoks mingisuguseid siduvaid õiguslikke tagajärgi ei oma.

- 58 Komisjon väidab, et FPÖ tunnustamine taotlejana ei oma hagejate jaoks õiguslikke tagajärgi, sest isegi eeldusel, et komisjon võttis selles suhtes vastu otsuse, on tegemist üksnes menetlust korraldava meetmega, mille peale ei saa esitada rikkumist tuvastava lõpliku otsuse peale esitatavast hagist eraldiseisvat hagi (Esimese Astme Kohtu 18. detsembri 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-10/92–T-12/92 ja T-15/92: Cimenteries CBR jt vs. komisjon, EKL 1992, lk II-2667, edaspidi „Cimenteries kohtuotsus”, punkt 28).
- 59 Sama moodi märgib komisjon, et õigus esitada FPÖ-le vastuväiteteatiste mitte-konfidentsiaalsed versioonid tuleneb automaatselt määruse nr 2842/98 artiklist 7. Järelikult ei vaidlusta hagejad mitte neid otseselt mõjutavat otsust, vaid nimetatud määruse artiklit 7.
- 60 Hagejad väidavad, et hagrid on vastuvõetavad, sest need on esitatud otsuste peale, mis tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi ja mis on seetõttu vaidlustatavad aktid.
- 61 Kohtuasjas T-213/01 mõjutas vastuväiteteatiste FPÖ-le esitamine hageja õigust ärisaladuse ja selles sisalduva muu konfidentsiaalse teabega konfidentsiaalsele ümberkäimisele, mis mõjutab see tema õiguslikku olukorda pöördumatult ja võib seega olla aluseks iseseisva hagi esitamisele (Akzo kohtuotsus ja Esimese Astme Kohtu presidendi 1. detsembri 1994. aasta määrus kohtuasjas T-353/94 R: Postbank vs. komisjon, EKL 1994, lk II-1141, punkt 25).

62 Kohtuasjas T-214/01 kinnitas vaidlusalune otsus ärakuulamise eest vastutava ametniku seisukohta vastuväiteteatiste FPÖ-le esitamise suhtes. Selle otsuse vastuvõtmise alus oli otsus 2001/462, mis näeb ette, et ärakuulamise eest vastutava ametniku otsused saata vastuväited kolmandatele isikutele on vaidlustatavad. Hageja arvates tekitab isegi vastuväidete mittekonfidentsiaalse versiooni avaldamine asjaomasele ettevõtjale pöördumatut kahju. Peale selle sisaldas FPÖ-le edastatav 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise versioon igal juhul hulgaliselt konfidentsiaalsuse garantiiga kaetud konfidentsiaalset teavet, näiteks menetluses käsitletud isikute ja pankade nimed. Nii leitigi ajutiste meetmete kohaldamise menetluse raames tehtud Esimese Astme Kohtu presidendi 20. detsembri 2001. aasta määruses, et vaidlustatud meede võis hageja õiguslikku olukorda muuta.

63 Hagejad väidavad, et FPÖ tunnustamine taotlejana määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 alusel ning FPÖ õigus saada vastuväited kuuluvad kohtuliku kontrolli alla. Euroopa Kohus leidis Akzo kohtuotsuses, et vastuväidete edastamise üle teostatakse kohtulikku kontrolli mitte üksnes kaitstava teabe ulatuse üle, vaid ka selle üle, kas teave edastatakse või mitte. Kuna vastuväidete edastamine võib Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklites 8 ja 48 sätestatud süütuse presumptsiooni ja isikuandmete kaitse õiguse tõsise rikkumise, siis ei saa kolmanda isiku taotlejana tunnustamine kuuluda komisjoni kaalutusõiguse alla, vaid see peab vastama määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 7 tingimustele, mille täitmine on Esimese Astme Kohtus kontrollitav.

Esimese Astme Kohtu hinnang

64 Tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õigusaktid, mille suhtes saab esitada tühistamishagi EÜ artikli 230 tähenduses, ainult siduvaid õiguslikke tagajärgi tekitavad meetmed, mis puudutavad hageja huve, tuues kaasa

selge muutuse tema õiguslikus olukorras (Euroopa Kohtu 11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: IBM vs. komisjon, EKL 1981, lk 2639, punkt 9, ja Cimenteries kohtuotsus, punkt 28).

- 65 Põhimõtteliselt ei saa seega vahemeetmeid, millega valmistatakse ette lõppotsust, vaidlustada. Samas tuleneb kohtupraktikast, et vaidlustada võib ka ettevalmistava menetluse käigus tehtavaid toiminguid, mis on lõpptulemuseks teatud muus menetluses kui see, mille eesmärk on luua komisjonile eeldused otsuse tegemiseks põhiküsimuses, ja mis omavad selliseid siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis puudutavad hageja huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus olukorras (eespool viidatud kohtuotsus IBM vs. komisjon, punktid 10 ja 11).
- 66 Kohtupraktikast tuleneb selgelt ja ühemõtteliselt, et komisjoni otsus, millega teatatakse ettevõtjale, kelle suhtes on alustatud rikkumismenetlust, et tema poolt esitatud teabele ühenduse õigusega tagatud konfidentsiaalset käsitlemist ei kohaldata, ja et seega on lubatud seda edastada kolmandast isikust kaebuse esitajale, tekitab asjaomasele ettevõtjale õiguslikke tagajärgi, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus olukorras seeläbi, et talle keeldutakse kohaldamast ühenduse õigusega ette nähtud kaitset, ja on oma laadilt lõplik otsus, mis on sõltumatu konkurentsieskirjade rikkumise tuvastamise otsusest. Ettevõtja võimalus esitada hagi lõpliku otsuse peale, millega tuvastatakse konkurentsieskirjade rikkumine, ei kaitse tema õigusi selles valdkonnas adekvaatselt. Esiteks on võimalik, et haldusmenetlus ei lõpe rikkumist tuvastava otsusega. Teiseks ei anna selle otsuse peale esitatav hagi, juhul kui see esitatakse, ettevõtjale mingit võimalust ära hoida pöördumatuid tagajärgi, mida toob kaasa teatud dokumentide õigusvastane edastamine (Akzo kohtuotsus, punktid 18–20). Järelikult võib sellise otsuse peale esitada tühistamishagi.

- 67 Käesolevate hagidega soovitakse tühistada ärakuulamise eest vastutava ametniku 25. juuli 2001. aasta ja 9. augusti 2001. aasta otsused edastada FPÖ-le vastuväiteteatiste EÜ artikli 81 kohaldamise menetluse kohta, mis puudutab pankade teenustasude määramist (COMP/36.571 — Austria pargad), mittekonfidentsiaalsed versioonid, ja seda vastupidiselt hagejate seisukohtadele, mis olid nendes vastuväiteteatistes esitatud ja millega ei nõustunud, et vastuväiteteatisted edastatakse FPÖ-le.
- 68 Kohaldatavad õigusnormid annavad kolmandatele isikutele, kellel on õigustatud huvi, õiguse nõuda vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni edastamist ja seda selleks, et neil oleks võimalik esitada oma kirjalikud seisukohad. Nii sätestavad määruse nr 17 artikli 3 lõiked 1 ja 2, et füüsilistel või juriidilistel isikutel, kellel on õigustatud huvi, on õigus esitada taotlus, et komisjon tuvastaks EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise. Samuti sätestab määruse nr 2842/98 artikkel 7, et kui komisjonil on vastuväiteid seoses küsimusega, mille lahendamiseks talle taotlus või kaebus esitati, esitab ta taotlejale või kaebuse esitajale vastuväidete mittekonfidentsiaalse versiooni koopia, et taotleja või kaebuse esitaja saaks oma seisukohad kirjalikult avaldada.
- 69 Nagu tuleneb otsuse 2001/462 artikli 9 teisest lõigust, kui ettevõtja, kelle suhtes on alustatud EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise menetlust, on vastu endast ärisaladust kujutada võiva teabe kolmandale isikule avalikustamisele, ja kui komisjon tõdeb, et teave ei ole kaitstav ning seda on seega lubatud avalikustada, siis esitatakse see seisukoht põhjendatud otsuses, millest teatatakse asjaomasele ettevõtjale.
- 70 Käesoleval juhul lõpetab vaidlusalune otsus kohtuasjas T-213/01 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise ning 21. novembri 2000. aasta täiendava vastuväiteteatise „ajakohase kohandatud versiooni” FPÖ-le edastamise menetluse. Selles otsuses lükatakse tagasi nii hageja vastuväide dokumentide FPÖ-le edastamise suhtes kui ka tema nõue käsitleda nendes dokumentides sisalduvat teatud teavet konfidentsiaalsena. Vaidlusaluses otsuses kohtuasjas T-214/01 lükatakse omakorda lõplikult tagasi hageja vastuväide asjaomaste vastuväiteteatiste FPÖ-le edastamise

suhtes. Need mõlemad otsused võeti vastu otsuse 2001/462 artikli 9 teise lõigu alusel, milles on sätestatud, et kui asjaomane ettevõtja esitab teabe avalikustamise suhtes vastuväited ja ärakuulamise eest vastutav ametnik tõdeb, et teave ei ole kaitstav ning seda on lubatud avalikustada, siis esitatakse see seisukoht põhjendatud otsuses, millest teatatakse asjaomasele ettevõtjale, kusjuures otsuses määratakse tähtaeg, mille möödudes teave avalikustatakse — see tähtaeg ei tohi olla lühem kui nädal teatamise kuupäevast arvates. Antud juhul palus ärakuulamise eest vastutav ametnik hagejatel talle ühe nädala jooksul teatada, kas nad kavatsevad esitada hagi või ajutiste meetmete kohaldamise taotluse. Selles osas on välja toodud, et eelmainitud vastuväiteteatise enne nimetatud tähtaja möödumist FPÖ-le ei esitatud.

71 Seega on vaidlusalused otsused lõpptulemuseks muus menetluses kui üldine EÜ artikli 81 kohaldamise menetlus, kinnitades lõplikult komisjoni seisukoha vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsete versioonide FPÖ-le edastamise suhtes. Need otsused viitavad tingimata sellele, et juba varem on tunnustatud FPÖ staatust taotlejana, kel on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, sest just sellest staatusest tuleneb FPÖ määruse nr 2842/98 artikli 7 kohane õigus nõuda vastuväiteteatiste esitamist.

72 Järelikult võivad hagejad vaidlustada oma hagides nii ärakuulamise eest vastutava ametniku otsuse edastada FPÖ-le vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalne versioon kui ka selle otsuse aluseks oleva möödapääsmatu asjaolu, st selle, et komisjon tunnustas FPÖ õigustatud huvi olemasolu määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 alusel. Kui see nii ei oleks, ei saaks hagejad takistada seda, et komisjoni poolt nende suhtes tõstatatud vastuväited tehakse teatavaks taotluse või kaebuse esitanud kolmandale

isikule, kellel puudub ühenduse õigusnormidega nõutav õigustatud huvi, või — juhul, kui vastuväited on juba edastatud — nõuda, et asjaomase teabe kasutamine nimetatud kolmanda isiku poolt tunnistataks ebaseaduslikuks.

- 73 Eelnevast nähtub, et vastuvõetamatuse kohta esitatud väide, mis tuleneb sellest, et õiguslikud tagajärjed puuduvad nii vaidlusalusel otsusel kohtuasjas T-214/01 kui ka vaidlusaluses otsuses kohtuasjas T-213/01 sisalduvatel ning FPÖ taotlejana tunnustamist ja FPÖ õigust nõuda vastuväiteteatiste esitamist puudutavate ärakuulamise eest vastutava ametniku seisukohtadel, tuleb tagasi lükata.

Väide, mis tuleneb hagide mittetähtaegsest esitamisest

Poolte argumendid

- 74 Komisjon väidab, et vaidlusalused otsused omavad FPÖ taotlejana tunnustamise suhtes ja tema õiguse suhtes nõuda vastuväiteteatiste esitamist vaid kinnitavat iseloomu. Järelikult on selles osas tähtaeg hagide esitamiseks möödunud.
- 75 Mis puudutab FPÖ taotlejana tunnustamist määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, siis leiab komisjon, et ta võttis selles küsimuses lõpliku otsuse vastu 1999. aastal, olles hagejaid sellest teavitanud 5. novembri 1999. aasta kirjadega. Ärakuulamise eest vastutav ametnik kinnitas oma 27. märtsi 2001. aasta kirjas, et FPÖ huvi esitada taotlust on tunnustatud, ning kordas selles osas oma selgitusi. Igal juhul, isegi kui 27. märtsi 2001. aasta kiri sisaldaski vastavat otsust, ei ole hageja ka seda vaidlustanud. Lõpuks on ju hagejad ka ise oma hagiavaldustes leidnud, et vaidlusalune otsus üksnes „kinnitas” FPÖ-le varasema otsusega antud menetlusseisundit.

- 76 Seoses FPÖ õigusega vastuväidete edastamisele leiab komisjon, et ta hoiatas juba hagejaid 1999. aasta oktoobri alguses suuliselt ning hiljem 5. novembri 1999. aasta kirjades, et ta kavatses tegutseda vastavalt määruse nr 2842/98 artiklile 7. Järelikult, isegi kui komisjon tegi seoses FPÖ õigusega saada vastuväiteteatiseid „otsuse” ja see on vaidlustatav akt, siis vaidlusalune otsus üksnes kinnitas seda ja seega ei saa selle peale hagi esitada.
- 77 Hagejad leiavad, et hagrid on esitatud tähtaegselt. Alles vaidlusaluste otsustega kinnitati komisjoni lõplik seisukoht FPÖ kui kaebuse esitaja staatuse ning talle vastuväiteteatiste edastamise suhtes, kuna kõik ärakuulamise eest vastutava ametniku ja komisjoni teenistuste varasemad kirjad kujutavad endast üksnes ettevalmistavaid meetmeid. Sellest lähtuvalt ei ole need otsused, millega lõpetatakse vastuväiteteatiste FPÖ-le edastamise menetlus, üksnes kinnitavad õigusaktid.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 78 Esimese Astme Kohus leidis eespool, et hagejad võivad vastuväiteteatiste FPÖ-le edastamise erimenetluse lõpetavate lõplike otsuste peale esitatud hagide raames vaidlustada nende otsuste aluseks oleva asjaolu, st selle, et komisjon tunnustas FPÖ õigustatud huvi ja taotleja staatust määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 alusel, millest tuleneb tema õigus saada määruse nr 2842/98 artikli 7 kohaselt vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsed versioonid.
- 79 Seega ei saa komisjon tõhusalt väita, et hagejad oleks pidanud hagrid esitama erinevate vahemeetmete peale, mis võeti nende vastuväiteteatiste edastamise menetluste raames, järeldamaks sellest, et käesolevate hagidega — mis on esitatud

nimetatud menetlusi lõpetavate otsuste peale — ei saa vaidlustada vahemeetmeid, mille alusel need otsused on vastu võetud.

- 80 Eeltoodust tuleneb, et vastuvõetamatuse kohta esitatud väide, mis tuleneb hagide mittetähtaegsest esitamisest, tuleb tagasi lükata.

Põhiküsimus

- 81 Hagejad esitavad oma hagide toetuseks seitse väidet. Esimene ja teine väide tulenevad määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 6 rikkumisest ning põhjenduste puudumisest. Kolmas väide tuleneb menetlusökoonoomia põhimõtte rikkumisest. Neljas väide põhineb kaitseõiguse rikkumisel vastuväidete FPÖ-le hilinenult edastamise tõttu. Viies väide tuleneb FPÖ õiguse astuda menetlusse aegumisest. Kuues väide lähtub määruse nr 17 artikli 20 lõike 2 koostoimes EÜ artikliga 287 rikkumisest seeläbi, et vastuväidete FPÖ-le edastamisega rikuti nende õigust ärisaladuse konfidentsiaalsusele. Viimaseks lähtub seitsmes väide õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumisest.

Esimene ja teine väide, mis tulenevad määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 6 rikkumisest ning põhjenduste puudumisest

- 82 Hagejad väidavad, et ärakuulamise eest vastutava ametniku otsus edastada vastuväiteteatised FPÖ-le on ebaseaduslik, kuna FPÖ-d ei saa pidada taotlejaks määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 6 tähenduses.

- 83 Oma seisukoha toetuseks väidavad hagejad esiteks, et FPÖ taotluse ja menetluse alustamise vahel puudub põhjuslik seos, teiseks, et FPÖ-l puudub õigustatud huvi nimetatud sätete tähenduses, ja kolmandaks, et komisjon ei ole FPÖ sellise huvi olemasolu ei kontrollinud ega põhjendanud.

Väidete esimene osa, mis tuleneb põhjusliku seose puudumisest FPÖ taotluse ja menetluse alustamise vahel

— Poolte argumendid

- 84 Hagejad on seisukohal, et FPÖ ei ole taotleja määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 6 tähenduses seetõttu, et tema taotlus ei ole rikkumismenetluse aluseks. Määruse nr 17 artikli 3 lõikes 1 on sätestatud, et menetlust alustatakse „taotluse põhjal või omal algatusel”. Juhul kui komisjon alustas menetluse omal algatusel, ei tee ta otsust enam „taotluse põhjal”. Antud juhul esitas FPÖ taotluse alles kaks kuud pärast komisjoni poolt omal algatusel menetluse alustamist. Järelikult ei saa FPÖ-l olla taotleja staatust määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, vaid äärmisel juhul saab teda käsitleda kolmanda isikuna, kel on piisav huvi määruse nr 17 artikli 19 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 9 lõike 1 tähenduses.
- 85 Hagejad väidavad muu hulgas, et komisjon ei eristanud formaalset kaebust ja rikkumise asjaolude vabas vormis edastamist. Üksnes formaalne kaebus loob menetluslikke õigusi.

86 Komisjon ei ole nõus hageja argumentidega, mida ta peab ekslikeks ja põhjendamatuks. Tähtsust ei oma asjaolu, kas menetlust alustati omal algatusel või lähtuvalt määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 alusel esitatud kaebusest. Formaalset rikkumismenetlust alustatakse üksnes vastuväiteteatisega ja see toimub pärast seda, kui on tunnustatud õigus esitada taotlus. Antud asjas alustas komisjon rikkumismenetlust 10. septembril 1999, kui ta võttis vastu esimese vastuväiteteatise ehk kaks aastat pärast FPÕ taotlust. Igal juhul ei olnud FPÕ taotluse esitamisel teadlik mingist menetlusest, kuna komisjon hoidis ettevalmistavate tööde osas saladust, et tagada 1998. aasta juunis teostatud kontrollimiste tõhusus.

87 Hageja poolt esile toodud vahetegu formaalsete kaebuste ja vabas vormis pealekaebuste vahel on põhjendamatu. Kaebuse esitaja, kel on õigustatud huvi, omab õigusi nii enne menetluse alustamist kui ka juhul, kui sellist menetlust ei alustatagi, näiteks õigust esitada määruse nr 17 artikli 6 alusel tühistamishagi.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

88 Määruse nr 17 artikli 3 lõige 1 sätestab, et kui komisjon „taotluse põhjal või omal algatusel” leiab, et tegemist on EÜ artikli 81 või 82 rikkumisega, võib ta otsusega nõuda vastavatelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt selliste rikkumiste lõpetamist.

89 Määruse nr 17 artikli 3 lõigetest 1 ja 2 ning määruse nr 2842/98 artiklitest 6 ja 7 tuleneb, et „taotleja” on füüsiline või juriidiline isik, kellel on õigustatud huvi ja kes taotleb komisjonilt EÜ artikli 81 või 82 sätete rikkumise tuvastamist. Määruse nr 2842/98 eelviidatud sätted annavad sellisele taotlejale „kaebuse esitaja” staatuse ka nõukogu 19. juuli 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1017/68 konkurentsieskirjade

rakendamiskorra kohta raudtee-, maantee- ja siseveetranspordis (EÜT L 175, lk 1; ELT eriväljaanne 07/01, lk 6), nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määruse (EMÜ) nr 4056/86, millega nähakse ette üksikasjalikud eeskirjad asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamiseks meretranspordis (EÜT L 378, lk 4; ELT eriväljaanne 07/01, lk 241), ja nõukogu 14. detsembri 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 3975/87 konkurentsieeskirjade rakendamiskorra kehtestamise kohta õhutranspordi ettevõtjate suhtes (EÜT L 374, lk 1; ELT eriväljaanne 07/01, lk 262) kohaldamisel. Nimetatud sätete kohaselt võivad ka liikmesriigid, vajaduseta viidata mis tahes huvile, esitada selliseid „taotlusi” või „kaebusi” eelviidatud konkurentsioiguse sätete rikkumiste tuvastamiseks.

- 90 Hagejad väidavad sisuliselt seda, et kui rikkumismenetlust alustati omal algatusel, siis ei saa kolmandale isikule enam taotleja staatust anda. Seda väidet ei saa siiski õigeks pidada.
- 91 Määrused nr 17 ja nr 2842/98 ei nõua taotleja või kaebuse esitaja staatuse tunnustamiseks, et rikkumismenetluse alustamine komisjoni poolt põhineks asjaomasel taotlusel või kaebusel ja seda iseäranis veel menetluse eeluurimise etapis. Järelikult võivad füüsilised või juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi nõuda komisjonilt konkurentsieeskirjade rikkumise tuvastamist, esitada vastavasisulise taotluse või kaebuse ka siis, kui komisjon rikkumismenetluse eeluurimise etapiga juba omal algatusel või kellegi teise taotluse põhjal alustanud on. Vastupidisel juhul ei saaks isikud, kellel on selline õigustatud huvi, teostada menetluse kulgedes oma menetluslikke õigusi, mis on seotud taotleja või kaebuse esitaja staatusega.
- 92 Hagejate väide seaks kolmandatele isikutele täiendava tingimuse, mida määrustes nr 17 ja nr 2842/98 ette nähtud ei ole. Taotleja või kaebuse esitaja staatuse tunnustamine ei sõltuks sel juhul mitte ainult taotluse või kaebuse esitamisest ja õigustatud huvi olemasolu põhjendamisest, vaid ka asjaolust, et komisjon ei ole kaevatud rikkumise suhtes uurimist alustanud. Peale selle tuleb esile tuua, et

arvestades asjaolu, et uurimise alustamist hoitakse tavaliselt saladuses, et tagada ettevõtja juures toimuvate kontrollimiste tõhusus, ei saa kolmas isik, kel on õigustatud huvi, tavaliselt teada, kas komisjon on asjaomaste kokkulepete või asjaomase tegevuse suhtes uurimist juba alustanud või mitte.

- 93 Peab märkima, et antud juhul järgnes FPÖ taotlus vahetult uurimismenetluse omal algatusel alustamisele. FPÖ esitas oma esialgse taotluse 24. juunil 1997 ehk seitse nädalat pärast uurimismenetluse alustamist 6. mail 1997. Toimikust ei nähtu, et komisjon oleks seda uurimise alustamist avalikustanud.
- 94 Eelnevat arvesse võttes tuleb järeldada, et asjaolu, et väidetavalt hagejate poolt toime pandud rikkumise suhtes alustati uurimist enne, kui FPÖ oma taotluse esitas, ei takista tunnustamast FPÖ-d taotlejana määruse nr 17 artikli 3 ja määruse nr 2842/98 artikli 6 tähenduses.
- 95 Lõpuks, mis puudutab hagejate poolt välja toodud erinevust formaalse kaebuse ja „rikkumise asjaolude vabas vormis edastamise” vahel, siis see ei ole käesolevate kohtuasjade raames oluline. Toimikust nähtub, et FPÖ ei piirdunud antud juhul üksnes teabe esitamisega komisjonile, vaid taotles uurimismenetluse alustamist EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamiseks, asjaomaste pangandusametuste kohustamiseks lõpetada rikkumine ja neile trahvide määramiseks.
- 96 Sellest järeldub, et väidete esimene osa tuleb tagasi lükata.

Väidete teine osa, mis tuleneb sellest, et FPÖ ei tõendanud oma õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses

— Poolte argumendid

- 97 Hagejad väidavad, et FPÖ-d ei saa taotlejana käsitleda, sest selle poliitilise partei poolt välja toodud majanduslik huvi ei ole õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses.
- 98 Esiteks leiavad hagejad, et panga kliendiks olemine on üksnes pelk ettekääne ja et FPÖ huvi on eranditult poliitiline. FPÖ nõudis vastuväiteteatistele juurdepääsu ainult selleks, et neid poliitiliselt ära kasutada. Seda väidet kinnitavad sündmused, mis leidsid aset pärast FPÖ-le vastuväiteteatiste edastamist. Seega ei ole FPÖ huvi mingil juhul „õigustatud” määruse nr 17 artikli 3 tähenduses.
- 99 Teiseks väidavad hagejad, et igal juhul ei võimalda pelk panga kliendiks olemise fakt tunnustada FPÖ õigustatud huvi. Määruse nr 17 artikli 3 lõikes 2 sätestatud õigustatud huvi eeldab, et väidetav konkurentsivastane tegevus mõjutaks taotleja majanduslikke huve, mistõttu peab ta olema tegev asjaomasel turul, et oleks võimalik väita isikliku kahju teket. Käesoleva ajani on komisjon piirdunud sellise õigustatud huvi tunnustamisega üksnes neil füüsilistel ja juriidilistel isikutel, keda konkurentsivastane tegevus „mõjutab nende majandustegevuses”. Komisjon on isegi võtnud suuna õigustatud huvi mõiste kitsalt tõlgendamisele, keeldudes sellist huvi tunnustamast konkurentidel, kes ei tegutse turul, kus tegutseb ettevõtja, kelle suhtes menetlust läbi viiakse. Komisjoni seisukoht antud asjas tähendaks seega oma senise praktika radikaalset ülevaatamist. Ei komisjon ega ka Esimese Astme Kohus ei ole

seni tunnustanud õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses jaekaubanduse lõpptarbijatel, nagu seda on pangakliendid. Komisjoni poolt Kreeka praamiettevõtjate juhtumis (vt allpool punkt 103) tehtud viide on seega petlik, kuna selles asjas ei lubanud ta lõpptarbijatele vastuväiteteatiseid edastada.

- 100 Kolmandaks väidavad hagejad, et õigustatud huvi laiem tõlgendamine avaks tee populaarhagidele, mis tooks aga kaasa kahjulikke tagajärgi. Esiteks oleks komisjon sunnitud uurima ja lahendama hulganisti kaebusi ning muu hulgas tooks asjaolu, et igal tarbijal on vastuväidetele juurdepääsu õigus ja õigus osaleda ärakuulamisel, kaasa selle, et menetlusi oleks võimatu läbi viia hoolikalt. Lisaks võib see kaasa tuua kuritarvitusi eelkõige menetlustes, mis omavad tagajärgi laiale avalikkusele, sest ükskõik kes võib saada juurdepääsu vastuväidetele pelgalt seetõttu, et ta on lõpptarbija.
- 101 Teiseks oleks selline tõlgendus vastuolus määruste nr 17 ja nr 2842/98 loogikaga. Eristades „taotlejaid, kes tõendavad õigustatud huvi” (määruse nr 2842/98 artiklid 6 ja 7), „kolmandaid isikuid, kes tõendavad piisavat huvi” (määruse nr 17 artikli 19 lõige 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 9 lõige 1) ja „muid kolmandaid isikuid”, kehtestas seadusandja astmestiku vastavalt kolmandate isikute majanduslike huvide riive intensiivsusele. Selline eristamine oleks mõttetu, kui iga lõpptarbijat käsitletak taotlejana, kellel on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 tähenduses. Lõpptarbijal oleks võimalus kaevata ettevõtja peale, kelle suhtes ta kahtlustab konkurentsioigusega vastuolus olevate kokkulepete olemasolu, ja ta säilitab õiguse osaleda menetluses, kui ta tõendab „õigustatud huvi”, nõudes, et komisjon kuulaks ta ära ja annaks teavet menetluse kulgemise kohta, aga ilma et tema pealekaebamist käsitletak kaebusena määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses ja ilma et talle edastataks vastuväiteteatiseid. Tarbijate kaitsmine konkurentsioigusega ei tohiks seega minna selleni, et nende õigustatud huvi tunnustatakse põhimõtteliselt, kui ei esine täiendavaid asjaolusid.

- 102 Komisjon ei ole hageja argumentidega nõus, kuna leiab need olevat põhjendamatud. Pangateenuste kasutajana puudutab eeldatav keelatud kokkulepe FPÖ-d ja seega on tal õigustatud huvi esitada taotlus määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, ilma et tema taotleja staatuse tunnustamisel mängiks rolli tema võimalik poliitiline huvi. Olukorras, kus FPÖ-l on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 tähenduses, ei pea komisjon kontrollima muude põhjuste olemasolu.
- 103 FPÖ majandusliku huvi osas leiab komisjon, et hagejate poolt esile tõstetud lisatingimusel „tegutseada asjaomasel tegevusalal” ei ole mingit õiguslikku alust. Konkurentsioigus kaitseb ka tarbijat, kellel on seetõttu õigustatud huvi esitada kaebus, kui teda kellegi tegevus turul puudutab. Seda põhimõtet kinnitab muu hulgas ka komisjoni praktika (vt näiteks komisjoni 9. detsembri 1998. aasta otsus 1999/271/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluse kohta (IV/34.466 — Kreeka praamiettevõtjad) (EÜT 1999, L 109, lk 24). Ometi ei tähenda see, et senine praktika samastaks määruse nr 17 artikli 3 lõikes 2 sätestatud õigustatud huvi „kõikide huviga, millele võib tugineda igaks”. Taotluse esitamise huvi ei ole põhimõtteliselt igal lõpptarbijal, vaid üksnes neil lõpptarbijail, keda keelatud kokkulepe otseselt puudutab. Antud asjas kinnitas komisjon, et menetlus ei puudutanud FPÖ-d nagu „igäht”, vaid see keelatud kokkulepe, mis hõlmas neid teenuseid igakülgsest, puudutas tema kui pangateenuste tarbija majanduslikke huve otseselt.
- 104 Peale selle leiab komisjon, et mitmeid kaebuse esitajaid hõlmavate haldusmenetluste keerukuse küsimus ja argumendid, mis puudutavad „populaarhagisid”, ei ole kuidagi seotud taotluse esitamiseks vajaliku õigustatud huviga määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses. Peale selle ei ole kohaldatavad hagejate seisukohad „piisava” huviga kolmandate isikute õiguste kohta. Määrus nr 2842/98 kaitseb kaebuse esitaja menetlusseisundit, mis on selgelt parem kui muude menetluses osalevate kolmandate isikute oma.

- 105 Viimaseks väidab komisjon, et igal juhul ei ole FPÖ menetlusliku staatuse tunnustamise küsimus antud juhul oluline, kuna komisjon võib, kui ta seda kasulikuks peab, igal juhul edastada vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalseid versioone ka menetluses mitte osalevatele isikutele. Seega isegi juhul, kui Esimese Astme Kohus peaks leidma, et FPÖ-l ei olnud taotluse esitamiseks õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, kuulub talle vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsete versioonide esitamise otsustamine komisjoni kaalutusõiguse hulka (eespool viidatud määrus Postbank vs. komisjon, punkt 8).

— Esimese Astme Kohtu hinnang

- 106 Käesoleva kohtuasja puhul reguleerivad muude füüsiliste ja juriidiliste isikute, kui need, kelle vastu komisjon vastuväited esitas, rikkumismenetluses osalemist määrused nr 17 ja nr 2842/98. Need määrused eristavad esiteks „taotlejat või kaebuse esitajat, kellel on õigustatud huvi”, kellele komisjon saadab vastuväidete mittekonfidentsiaalse versiooni koopia, kui komisjonil on vastuväiteid küsimuse suhtes, mille lahendamiseks talle asjaomane taotlus või kaebus esitati (määruse nr 17 artikli 3 lõiked 1 ja 2 ning määruse nr 2842/98 artiklid 6–8); teiseks „kolmandaid isikuid, kes tõendavad piisavat huvi”, kellel on, juhul kui nad esitavad taotluse olla ära kuulatud, õigus nõuda, et komisjon teavitaks neid kirjalikult menetluse olemusest ja esemest, kui ka õigus esitada komisjonile omapoolne kirjalik seisukoht (määruse nr 17 artikli 19 lõige 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 9 lõiked 1 ja 2); kolmandaks „muid kolmandaid isikuid”, kellele komisjon võib anda võimaluse esitada oma seisukoht suuliselt (määruse nr 2842/98 artikli 9 lõige 3). Järelikult kehtestas seadusandja nende kolmandate isikute rikkumismenetluses osalemisele astmestiku vastavalt nende huvide riive intensiivsusele.

- 107 Eelnevat arvesse võttes tuleb järeldada, et igal taotlejal või kaebuse esitajal, kellel on õigustatud huvi, on õigus saada vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalne versioon. Kolmandate isikute osas, kes tõendavad piisavat huvi, ei saa määruse nr 2842/98 artikli 9 lõike 1 kohaselt arvestamata jätta sellega, et kui konkreetsed asjaolud seda õigustavad, võib komisjon, olemata selleks kohustatud, edastada neile vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni selleks, et neil oleks täiel määral võimalik esitada komisjonile omapoolseid märkusi väidetavate rikkumiste kohta, mis on vastava menetluse esemeks.
- 108 Peale nende kahe eelmises punktis kirjeldatud olukorra ei ole määruse nr 17 ja määruse nr 2842/98 raames ette nähtud, et komisjon edastaks vastuväiteteatise muudele füüsilistele või juriidilistele isikutele kui ettevõtjad, kelle suhtes need vastuväited on esitatud.
- 109 Antud juhul omistas komisjon FPÖ-le taotleja staatuse rikkumismenetluses, mida viidi teiste ettevõtjate hulgas läbi ka hagejate suhtes. Järelikult tõusetub küsimus, kas FPÖ-l oli õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses.
- 110 Oma 2. juuni 1998. aasta kirjas väitis FPÖ, et kaevatud keelatud kokkuleppega on teda kui Austria pangateenuste lõpptarbijat majanduslikult kahjustatud. Asjaolu, et oma esimeses 24. juuni 1997. aasta taotluses tugines FPÖ avalikule huvile, nagu seda on õiguskorra kaitse, ei saa võtta temalt võimalust tugineda hiljem määruse nr 17 tähenduses õigustatud huvi tõendamiseks nende pankade kliendistaatusele, kelle suhtes menetlust läbi viidi, ning samuti majanduslikule kahjule, mida ta kõnealuste kokkulepete tõttu väidetavalt kandis.

- 111 Ometi väidavad hagejad sisuliselt seda, et pangateenuste lõpptarbijaks olemise pelk fakt ei ole piisav, et tõendada õigustatud huvi olemasolu, mis esineb üksnes taotlejal, kes tegutseb puudutatud turul ja keda väidetavalt konkurentsivastane tegevus mõjutab nende majandustegevuses.
- 112 Sellest hoolimata tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus on juba leidnud, et ettevõtjate ühendus võib õigustatud huvi alusel esitada määruse nr 17 artikli 3 kohase taotluse isegi siis, kui kaevatud tegevus teda kõnealusel turul tegutseva ettevõtjana otseselt ei puuduta, eelkõige siiski tingimusel, et nimetatud tegevus võinuks selle liikmete huve kahjustada (Esimese Astme Kohtu 24. jaanuari 1995. aasta otsus kohtuasjas T-114/92: BEMIM vs. komisjon, EKL 1995, lk II-147, punkt 28).
- 113 Eelkõige teenuseid või kaupu ostvate lõpptarbijate osas väidab komisjon, et tema jooksev praktika näitab, et tarbijal on õigustatud huvi esitada kaebus, kui konkurentsivastane tegevus turul teda puudutab. Ometi tunnistas komisjon Esimese Astme Kohtu küsimustele vastates ka ise, et mitte ükski lõpptarbija ei ole vastuväidete mittekonfidentsiaalset versiooni saanud pärast seda, kui tema õigustatud huvi osas on otsus tehtud. Järelikult oli FPÖ esimene lõpptarbija, kelle õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 tähenduses ja seega ka õigust nõuda vastuväiteteatiste esitamist komisjon tunnustas.
- 114 Esimese Astme Kohus leiab, et mitte miski ei välista seda, et kaupu või teenuseid ostev lõpptarbija võiks vastata määruse nr 17 artikli 3 tähenduses õigustatud huvi tingimusele. Esimese Astme Kohus on seisukohal, et lõpptarbijal, kes tõendab, et kõnealune konkurentsipiirang kahjustas või võib kahjustada tema majanduslikke huvisid, on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 tähenduses esitada taotlus või kaebus eesmärgiga nõuda, et komisjon tuvastaks EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise.

- 115 Siinkohal tuleb meenutada, et nende eeskirjade lõppeesmärk, millega soovitakse tagada, et konkurents siseturul ei oleks moonutatud, on suurendada tarbija heaolu. Eelkõige tuleneb see eesmärk EÜ artikli 81 sõnastusest. Tõepoolest, kuigi selle sätte lõikes 1 kehtestatud keelu võib kuulutada kohaldamatuks konkurentsi piirava tegevuse suhtes, mis aitab parandada kõnealuste kaupade tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, on see EÜ artikli 81 lõikes 3 ette nähtud võimalus allutatud tingimusele, et nimetatud kaupade kasutajad peavad saama sellest tulenevast kasust õiglase osa. Seega vaieldamatult mõjutavad konkurentsiõigus ja -poliitika kaupu või teenuseid ostvate lõpptarbivate konkreetseid majanduslikke huve. Tunnustades sellistel tarbijatel — kes tõendavad, et nad on lepingu või tegevuse tõttu, mis võib konkurentsi piirata või moonutada, kandnud majanduslikku kahju — õigustatud huvi nõuda komisjonilt EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamist, aidatakse kaasa konkurentsiõiguse eesmärkide täitmisele.
- 116 Vastupidiselt sellele, mida väidavad hagejad, ei muuda see hinnang õigustatud huvi mõistet sisutuks, andes sellele ulatuslikuma tähenduse, ega anna alust ka väidetavatele „populaarhagidele”. Tunnistades, et tarbijal, kes suudab tõendada, et konkurentsi piirav tegevus, mille peale ta kaebab, on tema majanduslikke huve kahjustanud, võib sel pinnal olla õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, ei tähenda, et selline huvi oleks igal füüsilisel ja juriidilisel isikul.
- 117 Samuti ei saa nõustuda ka hagejate argumentidega, mis tulenevad kaebuste hulga mitmekordistumisest ja haldusmenetluste probleemidest, mis kaasnevad lõpptarbivate taotleja või kaebuse esitaja staatuse tunnustamisega. Nagu komisjon õigesti väidab, ei saa neid vastuväiteid asjakohaselt esitada, et takistada õigustatud huvi tunnustamist lõpptarbijal, kes tõendab, et konkurentsivastane tegevus, mille peale ta kaebab, on teda majanduslikult kahjustanud.

- 118 Viimaseks, vastupidiselt sellele, mida väidavad hagejad, ja nii, nagu seda leiab komisjon, ei ole komisjon siis, kui taotleja tõendab tegelikku õigustatud huvi, kohustatud kontrollima muid taotleja võimalikke ajendeid.
- 119 Seetõttu tuleb järeldada, et FPÖ võis asjakohaselt tugineda oma pangateenuste tarbija staatusele Austrias ja fakte, et konkurentsivastane tegevus on kahjustanud tema majanduslikke huve, selleks et tõendada õigustatud huvi esitada taotlus nõudega, et komisjon tuvastaks, et nimetatud tegevus kujutab endast EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumist.
- 120 Järelikult tuleb väidete teine osa, mis tuleneb FPÖ õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses väidetavast puudumisest, tagasi lükata.

Väidete kolmas osa, mis tuleneb sellest, et komisjon ei kontrollinud ega põhjendanud FPÖ õigustatud huvi olemasolu

— Poolte argumendid

- 121 Hagejad väidavad, et komisjon ei kontrollinud ega põhjendanud, kas määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 7 tingimused olid antud asjas täidetud. Esiteks ei ole komisjon näidanud millegagi, et FPÖ tõendas õigustatud huvi, kuna ta ei kontrollinud, kas FPÖ sooritas pangatehinguid asjaomastes pankades, milliseid teenuseid ta kasutas ja miks tema huvi oli suurem kui „piisav” huvi või „muu” huvi. Kinnitus arvelduskonto omamise kohta ei ole piisav, et tunnustada seda parteid

taotlejana, veel vähem seetõttu, et see asjaolu oli komisjonile juba teada, kui võeti vastu 26. veebruari 1998. aasta keeldumisotsus. Teiseks ei ole komisjon selgitanud, kuidas vastas FPÖ pealekaebus määruse nr 17 artikli 3 tähenduses taotluse tunnustele, ega esitanud ka põhjendusi, miks ta otsustas FPÖ õigustatud huvi tunnustamise kasuks, kui ta algselt oli vastupidisel seisukohal ja kui FPÖ loobus võimalusest osaleda menetluses, olles rohkem kui kahe aasta jooksul aktiivselt tegutsemata.

- 122 Hagejad märgivad samuti, et Cimenteries' kohtuotsuse aluseks olevas asjas eristas komisjon asjaomasest turust lähtuvalt kahesuguseid vastuväiteid ja esitas vastuväited erinevalt vastavalt turgudele, kus asjaomased ettevõtjad asusid (Cimenteries' kohtuotsus, punktid 4–7). Komisjon oleks seega ka antud asjas pidanud tõendama ja põhjendama FPÖ majanduslikku huvi erinevate asjaomaste pangandusturgude suhtes. Peale selle oli ärakuulamise eest vastutav ametnik kohustatud enne vastuväiteteatise edastamist kontrollima, kas FPÖ-l oli õigustatud huvi, selle asemel, et tõdeda, et antud küsimus otsustati juba komisjoni konkurentsi peadirektoraadi 5. novembri 1999. aasta kirjaga. Lisaks sellele, et määrus nr 2842/98 ei sisalda ainsatki viidet konkurentsi peadirektoraadi seisukoha väidetava sisemise siduvuse kohta, antakse otsustega nr 94/810 ja nr 2001/462 ärakuulamise eest vastutava ametniku pädevuse kohta sellele ametnikule ulatuslikult lahendada küsimused, mis puudutavad õigust olla ära kuulatud (vt eelkõige otsuse nr 2001/462 artikli 4 lõige 1 ja lõike 2 punkt b).

- 123 Komisjon väidab, et hageja kriitika on ainetu, sest FPÖ õigustatud huvi tunnustamine on kõigest menetlust korraldav meede, mis ei oma hagejate suhtes õiguslikke tagajärgi. Seega ei ole tõendamiskoormust puudutavad väited põhjendatud, kuna see küsimus puudutab üksnes komisjoni ja taotlejat ehk FPÖ-d. Igal juhul puudub antud juhul vajadus kirjeldada konkreetset pangateenust, mida FPÖ kasutas, sest eeldatav konkurentsi piirav tegevus kattis kõiki Austria pangandussüsteemi osi.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

- 124 Esiteks, mis puudutab hageja argumente FPÖ õigustatud huvi kontrollimise kohustuse ja komisjonile kuuluva vastava tõendamiskoormuse kohta, siis tuleb meenutada, et määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 kohaselt peab kolmandast isikust taotleja või kaebuse esitaja tõendama õigustatud huvi olemasolu, et nõuda EÜ artiklite 81 ja 82 sätete rikkumise tuvastamist. Järelikult on komisjon kohustatud kontrollima, kas kolmas isik täidab nimetatud tingimust.
- 125 Antud asjas tuleneb komisjoni ja hagejate vahel haldusmenetluse jooksul peetud kirjavahetusest, et komisjon tunnustas FPÖ õigustatud huvi seetõttu, et ta on Austrias pangateenuste tarbija. Siiski ei nähtu toimikust, et komisjon oleks nõudnud FPÖ-lt dokumente, mis oleksid võinud tõendada, et ta ka tegelikult oli asjaomase menetluse objektiks olevate pankade klient ja et tema arvelduskontode suhtes kohaldati kõnealuse keelatud kokkuleppe raames kooskõlastatud teenustasusid. Vastates Esimese Astme Kohtu küsimustele, kinnitas komisjon seda asjaolu, tunnistades, et ta ei kontrollinud asja mingil moel ega pidanud vajalikuks nõuda FPÖ poolt pakutud tõendite esitamist selle partei õigustatud huvi kohta määruse nr 17 artikli 3 tähenduses. Samas õigustas komisjon oma seisukohta, kinnitades, et oli selge, et FPÖ oli asjaomaste pankade klient, ja et nimetatud keelatud kokkulepete ulatuslikkust arvesse võttes oli vaieldamatu, et pankade vahel sõlmitud kokkulepped „tingimata kahjustasid majanduslikult” FPÖ olukorda ja „tekitasid vältimatult kahju”.
- 126 FPÖ kui pangateenuste tarbija staatuse osas leiab Esimese Astme Kohus, et oli igati loogiline asuda seisukohale, et see poliitiline partei pidi oma tegevuse korraldamiseks omama erinevaid pangakontosid ja teostas Austrias regulaarselt pangatehinguid. Ka hagejad ise ei vaidlustanud kogu haldusmenetluse vältel kordagi seda, et FPÖ selliseid pangateenuseid kasutas.

127 Kaevatud tegevuse ulatuse osas tuleneb 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatisest, et menetluse esemeks olevad keelatud kokkulepped puudutasid „kõiki teenuseid”, mida tavaliselt osutavad eraisikutele ja ettevõtjatele universaalpangad (hoiused, krediit, maksetehingud jne) (vastuväiteteatise punkt 10) ja et sõlmitud kokkulepped „olid oma sisult äärmiselt terviklikud, suures osas institutsionaliseeritud ning otseselt seotud ja need hõlmasid kogu Austria territooriumi „kuni kõige väiksema külani”” (vastuväiteteatise punkt 42). Peale selle osales vastuväiteteatise kohaselt kõnealustes tegevustes väga suur hulk panku (vastuväiteteatise punkt 383). Seega oli vastuväiteteatise adressaatidel „Austria pangandusturul oma suuruse tõttu väga suur tähtsus” (vastuväiteteatise punkt 383). Tegemist on Austria peamiste pankade ja panganduskontsernidega, kelle turuosad kokku moodustavad 99% Austria turust (vastuväiteteatise punkt 10). Lisaks sellele tuleneb selle vastuväiteteatise lisast A, mis loetleb kõik erinevatel kohtumistel osalenud pangandusüksused, et keelatud kokkulepetega seotud pangandusasutusi oli palju enam kui need kaheksa vastuväidete adressaati.

128 21. novembri 2000. aasta vastuväiteteatis oli omakorda adresseeritud samadele adressaatidele, kellele 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatiski keelatud kokkuleppe kohta, mis puudutas paber- ja metallraha eurosooni vahetuskursse. Samad kaalutlused, mis on keelatud kokkuleppe ulatuse osas esitatud eespool, on seega kohaldatavad ka selles teatises toodud keelatud kokkuleppe suhtes.

129 Sellest järeldub, et kõnealuses haldusmenetluses süüks pandavad tegevused olid laialt levinud, hõlmates nii Austria pangandussüsteemi kõiki osi kui ka kogu Austria riigi territooriumit. Seega peab tõdema, et vastuväiteteatistes süüks pandavad kokkulepped võisid igal juhul FPÖ-d kui Austria pangateenuste tarbijat majanduslikult kahjustada.

- 130 Lisaks leiab Esimese Astme Kohus, et kuigi on tõsi, et hageja poolt kohtuistungil tuvastatud pank — ehk see, mis kuulub Kärnteni liidumaa valitsusele —, milles FPÖ omas arvelduskontosid, ei kuulunud vaidlustatud otsuse kaheksa adressaadi hulka, esineb see pank 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise lisas A loetletud pangandusüksuste hulgas, kes regulaarselt osalesid asjaomase keelatud kokkuleppega seotud kohtumistel.
- 131 Hageja argumendiga, mille kohaselt oleks komisjon pidanud põhjendama FPÖ majanduslikku huvi iga puudutatud pangandusturu suhtes eraldi, ei saa nõustuda. Lõpptarbija taotlejana või kaebuse esitajana tunnustamine sõltub, nagu märgitud, sellest, kui võrd on võimalik, et ta võib asjaomaste tegevuste tõttu kanda majanduslikku kahju, ja ei sõltu seega tema osalemisest igal kaubaturul, mida komisjon uurib (vt eespool punktid 112 ja 114). Muus osas tuleb märkida, et hagejad ei saa tugineda oma väidetes praktikale, millest komisjon lähtus haldusmenetluses, mis vastab Cimenteries' kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjale. Selles menetluses eristas komisjon etteheidetavaid tegevusi, mis vastasid rahvusvahelisel tasandil neile, mis puudutasid iga mõjutatud siseriiklikku turgu, ning saatis viimati mainitud tegevusi käsitlevad vastuväiteteatise peatükid üksnes vastuväidete adressaatidele, kes asusid kõnealuses liikmesriigis (Cimenteries' kohtuotsus, punkt 6). Tuleb meenutada, et käesolevates kohtuasjades kõne all olev vastuväiteteatis viitas vaid ühele geograafilisele turule, st turule, mille moodustab Austria territoorium.
- 132 Viimaseks tuleb tagasi lükata ka hagejate väide, mille kohaselt oleks ärakuulamise eest vastutav ametnik pidanud enne vastuväiteteatise edastamist ise kontrollima, kas FPÖ-l oli õigustatud huvi. Määruse nr 2842/98 artikli 7 kohaselt tuleneb vastuväiteteatise edastamine taotlejale või kaebuse esitajale vaieldamatult sellise staatuse tunnustamisest kolmandatel isikutel, kellel on õigustatud huvi. Otsuse nr 2001/462 järgi tagab ärakuulamise eest vastutav ametnik ärakuulamise nõuetekohase toimumise ning aitab sel viisil kaasa ärakuulamise ja selle põhjal tehtud otsuste objektiivsusele (artikkel 5), võtab vastu kolmandate isikute taotlusi

olla ära kuulatud (artiklid 6 ja 7) ja taotlusi juurdepääsu saamiseks toimikule (artikkel 8) ning seisab hea selle eest, et ettevõtjate ärisaladust kujutavat kaitstud teavet ei avalikustataks (artikkel 9).

133 Sellest tuleneb, et antud asjaolusid arvesse võttes ei ole komisjon rikkunud kohustust kontrollida FPÖ õigustatud huvi olemasolu määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses.

134 Teiseks, mis puudutab põhjendamiskohustuse järgimist, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab EÜ artikli 253 järgne põhjendus olema kohandatud kõnealuse õigusakti olemusega ja peab näitama selgelt ja ühemõtteliselt õigusakti koostanud institutsiooni arutluskäiku, et huvitatud isik saaks teada vastuvõetud meetme põhjenduse ja pädev kohus võiks oma järelevalvet teostada. Põhjendus ei pea täpsustama kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna küsimust õigusakti põhjenduse kooskõlast EÜ artikliga 253 tuleb hinnata mitte üksnes akti sõnastuse alusel, vaid ka selle konteksti ja kõigi antud asja puudutavate õigusnormide alusel (Euroopa Kohtu 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-350/88: *Delacre jt vs. komisjon*, EKL 1990, lk I-395, punkt 16, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: *komisjon vs. Sytraval ja Brink's France*, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63).

135 Antud juhul tuleneb kontekstist, milles vaidlusalused otsused vastu võeti, ja eelkõige konkurentsi peadirektoraadi teenistuste 5. novembri 1999. aasta ning ärakuulamise eest vastutava ametniku 27. märtsi 2001. aasta kirjade sisust, milles märgiti, et FPÖ oli pangateenuste tarbija, et vaidlusalused otsused tunnustasid vaikimisi FPÖ õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, kuna ta on kaevatud tegevuste objektiks olevate Austria pangandusteenuste lõpptarbija.

136 Antud olukorras, võttes arvesse kaevatud tegevuste tunnuseid ja ulatust, tuleb sellist põhjendust pidada piisavaks.

- 137 Järelikult ei saa hagejate vastuväitega nõustuda.
- 138 Eelnevast tuleneb, et väidete kolmas osa, mille kohaselt komisjon rikkus kohustust kontrollida ja põhjendada FPÖ õigustatud huvi olemasolu, ei ole põhjendatud.
- 139 Seega tuleb väited, mis tuginevad määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 6 rikkumisele ning põhjenduse puudumisele, tagasi lükata.

Kolmas, neljas ja viies väide, mis tulenevad menetlusökoonomia põhimõtte ja kaitseõiguse rikkumisest ning FPÖ menetlusse astumise õiguse aegumisest

- 140 Hagejad väidavad, et juhul kui FPÖ-l siiski oli õigus vastuväiteteatise edastamist nõuda, on see edastamine selles menetlusstaadiumis esiteks ebaseaduslik seetõttu, et FPÖ õigus astuda menetlusse oli aegunud ja teiseks kujutab see endast menetlusökoonomia põhimõtte ja kaitseõiguste rikkumist.

Väidete esimene osa, mis tuleneb FPÖ menetlusse astumise õiguse aegumisest

— Poolte argumendid

- 141 Hagejad väidavad, et isegi kui FPÖ-l oli õigus saada vastuväiteteatise ja osaleda menetluses, oli see õigus aegunud. FPÖ ei astunud alates oma 1998. aasta veebruari

taotluse rahuldamata jätmisest alates mitte ühtegi sammu selleks, et osaleda menetluses enne ärakuulamisi, ja seega loobus ta huvi puudumise tõttu oma õigusest.

142 Peale selle leiavad hagejad, et isegi kui vastuväidetest liiga hilja teavitamises võib süüdistada komisjoni, on aegumise põhimõte ikkagi kohaldatav. Komisjonil ei olnud enam õigust edastada vastuväiteid lähtuvalt üldisest põhimõttest, mille kohaselt peab haldusasutus teostama oma õigusi mõistliku aja jooksul (Euroopa Kohtu 15. juuli 1970. aasta otsus kohtuasjas 45/69: *Boehringer vs. komisjon*, EKL 1970, lk 769, punkt 6). Erinevalt põhiküsimuses tehtavatest lõplikest otsustest, mis nõuavad pikemat menetlemist, võis kolmandatele isikutele toimikule juurdepääsu lubamise küsimust uurida ja selles suhtes otsuse teha igal ajal enne, kui ärakuulamised olid aset leidnud. Selles menetlusstaadiumis võis komisjon FPÖ osalemisest üksnes keelduda, sest vastuväited olid asjaomastele pankadele saadetud, ärakuulamised olid juba toimunud, faktid olid tuvastatud ja menetlus oli peaaegu lõpetatud. Sellel edastamisel, mille peamine ülesanne on võimaldada kaebuse esitajal enne ärakuulamist aidata kaasa faktide tuvastamisele ja valmistuda ärakuulamiseks, puudus seega juba igasugune möte.

143 Komisjon leiab, et need argumendid on asjakohatud. FPÖ ei loobunud oma õigustest, sest ta ei olnud vastuväidetest teadlik. Lisaks sellele ei kaotanud FPÖ oma õigust saada vastuväiteid selle tõttu, et ta ei ilmutanud oma huvi viivitamatult ja et ta ei osalenud ärakuulamistel, sest isik, keda on tunnustatud taotlejana, võib sekkuda seni, kuni menetlust ei ole lõpule viidud ja kuni komisjon ei ole otsuse eelnõu saatnud konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitlevale nõuandekomiteele. Antud asjas ei olnud menetlus lõpule viidud, kuna ühtki lõplikku otsust ei olnud vastu võetud ja komisjon võis esialgselt esitatud vastuväiteid veel muuta, võttes arvesse poolte, sealhulgas FPÖ, märkusi.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

- 144 Peab märkima esiteks, et 13. märtsil 2001 FPÖ poolt komisjonile saadetud kirjast tuleneb, et FPÖ-d ei olnud menetluse kulgemisest ega ärakuulamiste kuupäevadest teavitatud. Sellest kirjast nähtub, et komisjon andis talle 5. oktoobri 1999. aasta ja 16. märtsi 2000. aasta kirjades teada, et ta saab vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni, kuid et kuna komisjon ei olnud talle seda saatnud, võttis FPÖ komisjoniga ühendust ja sai teada, et ärakuulamised olid juba toimunud ja et menetlus oli peaaegu lõpetatud. FPÖ palus seejärel vastuväidete viivitamatut edastamist ja võimalust esitada märkusi ning osaleda täiendaval suulisel ärakuulamisel.
- 145 Lisaks sellele tuleneb eespool viidatud 5. oktoobri 1999. aasta ja 16. märtsi 2000. aasta komisjoni kirjadest, mille komisjon esitas Esimese Astme Kohtu nõudel, et komisjon teatas FPÖ-le, et viimane saab vastuväited viivitamata, märkides 5. oktoobri 1999. aasta kirjas isegi, et „[ta püüab talle] nimetatud mittekonfidentsiaalse versiooni saata selle kuu teises pooles”, ja 16. märtsi 2000. aasta kirjas, et „vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalset versiooni ei ole veel olnud võimalik edastada, nagu konkurentsi peadirektoraat seda ette nägi [...], sest seoses ärisaladustega esineb veel lõplikult lahendamata küsimusi”. Seega ei saa nimetatud parteile ette heita seda, et ta ei astunud vastuväidete saamiseks varem ühtegi sammu, sest nende teadete valguses võis FPÖ mainitud edastamist õigustatult oodata, et teostada oma õigust olla ära kuulatud ja osaleda menetluses.
- 146 Järelikult ei saa nõustuda hagejate väitega, et FPÖ loobus oma õigusest vastuväidete edastamisele.
- 147 Hagejad väidavad, et FPÖ õigus oli selles menetlusstaadiumis igal juhul aegunud ja seega ei olnud komisjonil enam õigust talle vastuväiteteatiseid edastada.

- 148 Tuleb märkida, et määrused nr 17 ja nr 2842/98 ei sätesta konkreetset tähtaega, millal kolmandast isikust taotleja või kaebuse esitaja, kes tõendab õigustatud huvi, võib teostada rikkumismenetluse raames oma õigust saada vastuväiteid ja olla ära kuulatud. Määruse nr 2842/98 artiklid 7 ja 8 sätestavad üksnes seda, et komisjon esitab taotlejale või kaebuse esitajale vastuväited ning määrab kindlaks, mis kuupäevaks taotleja või kaebuse esitaja võib oma seisukohad kirjalikult avaldada, ning see kolmas isik võib väljendada oma arvamusi ka suuliselt, kui ta on seda taotlenud. Peale selle võimaldab otsus 2001/462 taotlejat või kaebuse esitajat ära kuulata menetluse mis tahes ajal, märkides artikli 12 lõikes 4 üheselt, et võttes arvesse õiguse olla ära kuulatud tagamise vajalikkust, võib ära kuulamise eest vastutav ametnik „lubada isikutel, ettevõtjatel või isikute või ettevõtjate ühendustel esitada kirjalikke lisamärkusi pärast suulist ära kuulamist”, määrates selliste märkuste esitamise tähtaja. Sellest tuleneb, et taotleja või kaebuse esitaja võib EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamise haldusmenetluses teostada oma õigust saada vastuväiteid ja olla ära kuulatud üksnes seni, kuni menetlus kestab.
- 149 Peale selle näeb määruse nr 17 artikli 10 lõige 3 ette, et enne otsuse langetamist EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamise menetluses konsulteerib komisjon konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale märgib selline konsulteerimine menetluse viimast staadiumit enne otsuse tegemist (Euroopa Kohtu 7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: *Musique diffusion française jt vs. komisjon*, EKL 1983, lk 1825, punkt 35). Seega seni, kuni konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitlev nõuandekomitee ei ole komisjoni esitatud otsuse eelnõu kohta määruse nr 17 artikli 10 lõikes 6 ettenähtud arvamust andnud, ei saa taotleja või kaebuse esitaja õigust saada vastuväiteid ja olla ära kuulatud lugeda aegunuks. Kuni nõuandekomitee ei ole oma arvamust avaldanud, ei takista miski komisjonil uurimast kolmandate isikute märkusi ja muutmast oma seisukohta nende märkuste põhjal.
- 150 Antud asjas ei ole vaidlustatud seda, et vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisel ei olnud komisjon nõuandekomiteele otsuse eelnõu veel saatnud. Sellest tuleneb, et hetkel, mil vaidlusalune otsus vastu võeti, ei olnud FPÖ õigus saada vastuväiteid ja osaleda menetluses aegunud.

- 151 Viimaseks, mis puudutab hagejate argumente, et komisjonil ei olnud õigust vastuväiteteatist edastada, kuna ta ei olnud otsust mõistliku tähtaja jooksul vastu võtnud, siis tuleb märkida esiteks, et antud juhul oli hagejate pidev vastuseis vastuväidete FPÖ-le edastamisele suures osas põhjus, miks vastuväidete edastamise menetlus venis. Seega ei saa hagejad tugineda olukorrale, mille loomisele nad ise on kaasa aidanud. Teiseks peab tõdema, et hagejad ei ole tõendanud, et vastuväidete FPÖ-le edastamise menetlus oleks rikkumist tuvastava otsuse vastuvõtmisel toonud kaasa mis tahes viivituse, mis oleks võinud riivata nende kaitseõigust. Hagejad viitavad üksnes tulevikus tekkivatele ja oletuslikele olukordadele, mis ei tõenda sellist riivet.
- 152 Seega ei saa nõustuda ka vastuväitega, mis tuleneb mõistliku tähtaja ületamisest.
- 153 Eelnevat arvesse võttes tuleb hageja argumendid, mis tulenevad FPÖ õiguse astuda menetlusse aegumisest, tagasi lükata.

Väidete teine osa, mis tuleneb menetlusökoonomia põhimõtte ja kaitseõiguse rikkumisest

— Poolte argumendid

- 154 Hagejad väidavad, et vastuväidete edastamine selles menetlusstaadiumis rikub menetlusökoonomia põhimõtet ja nende kaitseõigust.

- 155 Hagejad on seisukohal, et võimalus edastada vastuväiteid igale taotlejale kuni hetkeni, mil menetlust lõpetava otsuse eelnõu on üle vaadatud, takistab komisjonil menetlust hoolikalt läbi viimast. Kui kolmas isik esitab veel andmeid, tuleb ettevõtjad uuesti ära kuulata ning menetlus viibiks, rikkudes menetlusökonoomia põhimõtet.
- 156 Peale selle rikub hilinenud edastamine hagejate kaitseõigust. Kui vastuväidete edastamine ei andnud FPÖ-le võimalust esitada oma arvamust, ei oleks olnud vajalik talle vastuväiteid edastada, kuna oleks piisanud ka lihtsast mitteametlikust teatest menetluse kulgemise kohta. Samas, kui FPÖ oleks avaldanud oma arvamust ja komisjon oleks vastuväidete adressaatidele andnud uue võimaluse end kaitsta, oleks menetlus asjaomaste ettevõtjate huvidega vastuollu minnes õigusvastaselt pikenenud, takistades neil korraldamast enda kaitset. Lõpuks, kui komisjon ei oleks lubanud ettevõtjatel enda seisukohti pärast FPÖ menetlusse astumist avaldada, oleks samuti nende kaitseõigust rikutud, kuna ettevõtjad oleksid sellest menetlusse astumisest saanud teada alles hilisema otsuse peale hagi esitamisel. Seega, andes kolmandatele isikutele õiguse mõjutada menetlust seeläbi, et nad võivad valida, millal menetlusse astuda, kahjustatakse hagejate kaitseõigust ebamõistlikult.
- 157 Viimaseks leiavad hagejad, et komisjon ei ole isegi selgitanud, miks ta ootas, et saab vastuväidete FPÖ-le edastamise tulemusel uurimise jaoks täiendavaid tõendeid, sest kuni selle ajani ei ole FPÖ faktide väljaselgitamisele kaasa aidanud.
- 158 Komisjon leiab, et need argumendid ei ole põhjendatud. Vastuväidete edastamine ei takista menetluse tavapärasest kulgemist nii kaua, kui komisjon ei ole otsuse eelnõu nõuandekomitee liikmetele saatnud, nagu antud asjas. Peale selle kaitseb määruse nr 2842/98 artikkel 7 kolmandaid isikuid, kes on esitanud taotluse määruse nr 17

artikli 3 lõike 2 alusel, ja see menetluslik seisund on selgelt tugevam kui muude menetluses osalevate kolmandate isikute oma. Seega ei saa komisjon lubada piirata selle kolmanda isiku õigust olla ära kuulatud.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

159 Hagejate esitatud argumentidega ei saa nõustuda.

160 Kõigepealt, mis puudutab vastuväidet menetlusökoonomia nõuete rikkumise kohta, tuleb meenutada, et FPÖ õigust saada vastuväiteteatist ei saa pidada aegunuks seni, kuni haldusmenetlus veel kestab ja kuni nõuandekomitee ei ole sisulise otsuse eelnõu saanud. Seega ei saa taotleja või kaebuse esitaja õiguse saada vastuväiteteatist piiramiseks asjakohaselt tugineda menetlusökoonomia kaalutlustele.

161 Järgmiseks, mis puudutab hagejate argumenti, mis tugineb nende kaitseõiguse rikkumisele vastuväidete FPÖ-le hilinenult edastamise tõttu, peab tõdema, et antud juhul tuginevad hagejad üksnes tulevikus tekkivatele ja oletuslikele olukordadele, mille puhul vastuväidete FPÖ-le hilinenult edastamine võib väidetavalt nende kaitseõigust rikkuda. Kaitseõiguse kaitsmist tuleb hinnata faktilise ja õigusliku olukorra suhtes, mis eksisteeris vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise kuupäeval (vt selle kohta Euroopa Kohtu 7. veebruari 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 15/76 ja 16/76: *Prantsusmaa vs. komisjon*, EKL 1979, lk 321, punkt 7, ja 17. mai 2001. aasta otsus kohtuasjas C-449/98 P: *IECC vs. komisjon*, EKL 2001, lk I-3875, punkt 87). Järelikult ei saa seda hinnata tulevikus tekkivate ja oletuslike sündmuste alusel.

162 Seega ei ole kaitseõiguse rikkumisest tulenev argument põhjendatud.

- 163 Lõpuks, mis puudutab hagejate esitatud argumenti, mille kohaselt ei ole komisjon selgitanud, miks ta ootas vastuväidete FPÖ-le edastamisest uurimise jaoks täiendavaid tõendeid, siis see on asjakohatu. Määruse nr 2842/98 artiklid 7 ja 8 ei sea vastuväidete edastamist taotlejatele või kaebuse esitajatele, kes vastavad määruse nr 17 artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumitele, sõltuvusse asjaolust, et need kolmandad isikud aitavad seejärel kaasa asjaomaste faktide väljaselgitamisele käimasolevas menetluses.
- 164 Sellest järeldub, et menetlusökoonomia põhimõtte ja kaitseõiguse rikkumisest tulenevad argumendid ei ole põhjendatud.
- 165 Eelnevat arvesse võttes tuleb hagejate poolt esitatud kolmas, neljas ja viies väide tervikuna tagasi lükata.

Kuues väide, mis tuleneb määruse nr 17 artikli 20 lõike 2, koosmõjus EÜ artikliga 287, rikkumisest seeläbi, et vastuväidete edastamine FPÖ-le rikub õigust ärisaladuse konfidentsiaalsusele

- 166 Hagejad leiavad, et vaidlusalused otsused on ebaseaduslikud, kuna FPÖ-le edastatavad vastuväiteteatiseid sisaldavad ärisaladust ja muud nimetatud kolmanda isiku suhtes konfidentsiaalset informatsiooni, rikkudes määruse nr 17 artikli 20 lõikes 2, koosmõjus EÜ artikliga 287, ette nähtud õigust ärisaladuse konfidentsiaalsusele.

Vastuvõetavus

— Kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c nõuete täitmine

- ¹⁶⁷ Komisjon ei ole nõus selle väite vastuvõetavusega, leides, et hagiavaldused käesolevates kohtuasjades ei vasta kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c nõuetele. Nii piirdus kohtuasjas T-213/01 hageja õiguslike põhimõtete loetlemisega, viitamata faktidele, sidumata neid õigusnormiga ja esitamata põhjendusi, mis tõendaks vaidlusaluste viidete konfidentsiaalset iseloomu. Sama moodi piirdus kohtuasjas T-214/01 hageja oma repliigis pelga viitega „suurele hulgale teabele”, mida kattis konfidentsiaalsus (punkt 44) ja komisjoni käsutusse antud „arvestatavatele tõenditele” (punkt 49), viitamata vastuväiteteatiste ainsamalegi osale, mille konfidentsiaalsena käsitlemist ta võiks taotleda.
- ¹⁶⁸ Esimese Astme Kohus meenutab, et kodukorra artikli 44 lõike 1 punkt c näeb ette, et iga hagiavaldus peab olema piisavalt selge ja täpne, et võimaldada kostjal oma kaitset ette valmistada ja Esimese Astme Kohtul kohtulikku kontrolli teostada. Selleks et hagi oleks nimetatud artiklit silmas pidades vastuvõetav, peavad põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele hagi tugineb, vähemalt kokkuvõtlikult, kuid seostatult ja arusaadavalt nähtuma hagiavaldusest endast (Esimese Astme Kohtu 28. aprilli 1993. aasta määrus kohtuasjas T-85/92: *De Hoe vs. komisjon*, EKL 1993, lk II-523, punkt 20).
- ¹⁶⁹ Mis puudutab kohtuasja T-213/01, siis tuleneb hagiavalduse punktidest 18 ja 29, et hageja ei ole nõus komisjoni keeldumisega sedastada, et nii hageja nime ja tema kartellis osalemise ulatust puudutavad viited kui ka vastuväiteteatistes sõna-sõnalt tsiteeritud teave, mis on välja võetud vastuväiteteatisele lisatud dokumentidest ja

mille suhtes oli konfidentsiaalsuse tagatist taotletud (vt eespool punkt 18), väärivad konfidentsiaalset käsitlemist. Peale selle tulenevad põhjused, miks hageja leiab, et sel teabel on konfidentsiaalne iseloom, õiguslikult piisavalt tema esitatud dokumentidest.

- 170 Kohtuasja T-214/01 osas peab märkima, et hageja leidis oma hagiavalduses, et komisjon on kohustatud mitte avalikustama teavet, mida ta on kogunud ja mida katab ametialane saladus, täpsustades, et vastuväiteteatistes sisaldavad ärisaladust, ja väites, et tema õigust vastuväiteteatistes sisalduva teabe mitteavalikustamisele rikutakse selle FPÖ-le edastamisega korvamatult (vt hagiavaldus, punktid 44–46). Hageja märgib eelkõige, et ärakuulamise eest vastutava ametniku poolt ettevalmistatud vastuväidete „mittekonfidentsiaalne” versioon oli muudetud anonüümseks ebapiisavalt (vt hagiavaldus, punkt 17). Järgnevalt hageja täpsustas ja arendas seda etteheidet oma repliigis, meenutades eelkõige seda, et komisjon oli kohustatud kustutama vastuväidetest kõikide isikute ja pankade nimed (vt punktid 44–49).
- 171 Sellest tuleneb, et hageja poolt esitatud argumendid vastavad kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c kehtestatud nõuetele.
- 172 See vastuvõetamatuse kohta esitatud väide tuleb seega tagasi lükata.

— Kodukorra artikli 48 lõike 2 nõuete täitmine

- 173 Kohtuasjas T-213/01 ei ole komisjon nõus hageja nende argumentide vastuvõetavusega, mis puudutavad kõikide vastuväidete konfidentsiaalsust FPÖ suhtes ja milles tuginetakse harta artiklitele 8 ja 48, kuna vastavalt kodukorra artikli 48

lõikele 2 esitati need liiga hilja. Kohtuasjas T-214/01 väidab komisjon, et hageja poolt repliigis esitatud argumendid, mille kohaselt sisaldasid need versioonid konfidentsiaalseid andmeid, kujutavad endast uut väidet ja on seega esitatud liiga hilja.

- 174 Esimese Astme Kohus meenutab, et kodukorra artikli 48 lõige 2 keelab menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine õiguslikele ja faktilistele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.
- 175 Antud asjas leidis kohtuasja T-213/01 hageja oma repliigis, et kõik vastuväited on FPÖ suhtes konfidentsiaalsed, kuna see poliitiline partei ei tõendanud õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, ja et seetõttu puudus tal õiguslik alus juurdepääsuks vastuväiteteatistele. Samadel alustel tõi hageja välja harta artiklites 8 ja 48 sätestatud põhimõtted, et toetada hagiavalduses esinevat seisukohta, et kuna FPÖ-l puudus õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 tähenduses ja kuna sellest johtuvalt ei vastanud ta taotleja või kaebuse esitaja staatusele, tuleb nende põhimõtete kohaselt kõiki vastuväiteid käsitleda FPÖ suhtes konfidentsiaalsetena. Seega leiab Esimese Astme Kohus, et hagejate argumendid tuginevad korrektselt õiguslikele asjaoludele, mis tulid ilmsiks menetluse käigus.
- 176 Kohtuasja T-214/01 osas piisab, kui sarnaselt eespool tõdetuga (vt eespool punkt 170) märkida, et repliigis esinevad eelmainitud argumendid üksnes täpsustavad ja arendavad hagiavalduses esitatud etteheidet.
- 177 Seega tuleb kodukorra artikli 48 lõikest 2 tulenev vastuvõetamatus kohta esitatud väide tagasi lükata.

Põhiküsimus

— Poolte argumendid

- 178 Hagejad väidavad, et vastuväidete FPÖ-le edastamine rikub määruse nr 17 artikli 20 lõiget 2 koosmõjus EÜ artikliga 287, kuna sellele parteile edastatavad vastuväiteteatised sisaldavad ärisaladust ja muud konfidentsiaalset teavet.
- 179 Peamisena väidavad hagejad, et vastuväidetes sisalduv kogu teave on FPÖ suhtes konfidentsiaalne. Et mitte rikkuda süütuse presumptsiooni, tuleb harta artiklite 8 ja 48 alusel kõiki vastuväiteid käsitleda konfidentsiaalsetena kolmandate isikute suhtes, kellel puudub seaduses sätestatud õigustatud põhjus. Antud asjas ei ole komisjon tõendanud, et FPÖ-l oli õigustatud huvi ja seega on kõik vastuväited konfidentsiaalsed. Peale selle ei koostatud vastuväiteid võistleva menetluse tulemusel ning seetõttu, kui FPÖ-l oleks neile juurdepääs, võiks see kaasa tuua põhjendamatu tagajärgi ja hagejad ette süüdi mõista.
- 180 Lisaks on hagejad seisukohal, et seda konfidentsiaalsust on vaja just FPÖ suhtes, sest ta ei kaitse oma tegevusega enda kui tarbija huve, vaid üksnes poliitilisi huve. Komisjonil puuduvad õiguslikud vahendid, et vältida edastatud vastuväidete kuritarvitamist, kuna vastutuse tuvastamise hagi esitamine komisjoni vastu ei võimalda parandada hagejate mainele tekitatud kahju. Järelikult peaks hagejate huvi, et neid vastuväiteid peetaks saladuses, olema tähtsam kui FPÖ väidetav huvi. Muu hulgas kinnitavad hagejad, et FPÖ kasutas pärast edastamist neid vastuväiteid tõhusalt ära poliitilistel eesmärkidel, saates neid ajakirjandusse ja tekitades nende sisust ja tähendusest moondatud kujutluspildi. 27. jaanuaril 2002 avaldas Kärnteni liidumaa valitsusjuht J. Haider, kes on FPÖ liige ja endine president, teleintervjuus

komisjoni poolt edastatud vastuväiteteatiste sisu ja esitas asjaomaste pankade vastu süüdistusi. Neid etteheiteid avaldati seejärel mitmetel veebilehtedel, nende hulgas ka FPÖ kodulehel. 1. veebruaril 2002 kordas J. Haider oma süüdistusi pressikonverentsil. Neid avaldusi esitati uuesti Austria meediväljaannetes, kus avaldati artikleid, mis tsiteerisid 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise osi sõnas-õnalt. Korduvalt viidati hagejate nimedele. Seega ei olnud hagejad meedias esitatud süüdistuste tõttu võimelised ära hoidma klientide usalduse kaotust.

181 Lõpuks väidavad hagejad, et kuna antud asjas ei saanud vastuväidete edastamine enam täita oma peamist ülesannet, mis seisneb kaebuse esitajal ärakuulamiseks ettevalmistumise võimaldamises (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-353/94: Postbank vs. komisjon, EKL 1996, lk II-921, punkt 10), sest ärakuulamine oli juba toimunud, hindas komisjon asjaomaste huvide tasakaalu vääralt, lugedes hagejate huvi, et vastuväiteid peetaks kogu ulatuses saladuses, vähemoluliseks FPÖ poolt viidatud formaalsest õigusest pääseda juurde toimikule.

182 Teise võimalusena väidavad hagejad, et FPÖ-le edastatavate vastuväiteteatiste väidetavalt mittekonfidentsiaalsed versioonid sisaldavad suurt hulka teavet, mille osas on neil õigus nõuda konfidentsiaalsust.

183 Esiteks väidab kohtuasja T-213/01 hageja, et 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise punktides 216, 218 ja 219 sisalduvat teavet, mis puudutab tema kartellis osalemise viisi ja ulatust, tuleb FPÖ suhtes käsitleda konfidentsiaalsena. Komisjoni väide, et see teave ei ole ärisaladus, sest FPÖ juba teadis hageja isikut, ei ole täpne, kuna FPÖ ei maininud teda oma taotluses. Teiseks on vastavalt määruse nr 2842/98 artikli 13 lõikele 1 ja vastavalt komisjoni teatisele toimikutele juurdepääsu käsitlevate taotluste läbivaatamise sisemiste protseduurireeglite kohta EÜ artiklites [81] ja [82], ESTÜ asutamislepingu artiklites 65 ja 66 ning nõukogu määruses (EMÜ) nr 4064/89

sätetatud juhtudel (EÜT C 23, 23.1.1997, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 136) konfidentsiaalne ka teave, mis tuleneb hageja poolt komisjonile vabatahtlikult saadetud ja vastuväiteteatistes viidatud dokumentidest. Ärakuulamise eest vastutava ametniku otsus neid dokumente mitte edastada ei olnud nende konfidentsiaalsuse tagamiseks piisav, sest vastuväiteteatistes esitati need taas sõna-sõnalt.

184 Kohtuasjas T-214/01 leiab hageja, et ärakuulamise eest vastutav ametnik jättis tema 18. novembri 1999. aasta taotluse kustutada asjaomaste isikute ja pankade nimed rahuldamata ekslikult, kui asus seisukohale, et konfidentsiaalsena käsitletakse ainult ärisaladust. Hageja lisab, et vastuväiteteatistes sisaldavad hulgaliselt muud teavet, mida katab konfidentsiaalsuse tagatis.

185 Komisjon on seisukohal, et need argumendid ei ole kuidagi põhjendatud.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

186 Hagejad väidavad peamisena, et vastuväiteteatistes sisalduv kogu teave on FPÖ suhtes konfidentsiaalne, sest tal puudub õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses.

187 Seda väidet ei saa toetada. On juba otsustatud, et antud juhul oli FPÖ-I määruse nr 17 artikli 3 kohaselt õigustatud huvi nõuda EÜ artikli 81 väidetava rikkumise tuvastamist (vt eespool punktid 110–118). Seega oli vastavalt määruse nr 2842/98

artiklile 7 FPÖ-I kui taotlejal õigus saada vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalne versioon.

- 188 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla ei hagejate argumendid, mis puudutavad vastuväidete võimalikku ärakasutamist FPÖ poolt, ega faktilised asjaolud, mis ilmsid pärast vastuväidete tegelikku edastamist FPÖ-le.
- 189 Esiteks ei olnud komisjon kohustatud kahtluse alusel, mis puudutasid vastuväidete võimalikku ärakasutamist, piirama õigust vastuväiteteatiste edastamisele, mis on ette nähtud määruse nr 2842/98 artiklis 7 kolmandast isikust taotlejale, kes tõendab asjakohaselt õigustatud huvi. Lisaks sellele peab märkima, et antud juhul juhtis komisjon FPÖ tähelepanu asjaolule, et vastuväited edastati ainult rikkumismenetluse raames ja selle eesmärkidel. Ära kuulamise eest vastutava ametniku 30. jaanuari 2002. aasta kirjast nähtub, et komisjon teatas FPÖ-le, et edastamise ainus eesmärk on kergendada tema kui taotleja õiguste teostamist, et vastuväited peegeldavad komisjoni esialgset seisukohta, et dokumentide ja nende sisu mis tahes kasutamine menetlusega mitte seonduvatel eesmärkidel on keelatud ja et panku, kelle suhtes menetlust läbi viiakse — ja kes on vastuväited vaidlustanud — tuleb pidada süütuteks seni, kuni komisjon ei ole teinud sisulist otsust.
- 190 Teiseks, mis puudutab asjaolusid, mis ilmsid pärast vastuväidete FPÖ-le edastamist, tuleb meenutada, et akti seaduslikkust tuleb hinnata selle otsuse vastuvõtmise hetkel esinenud õiguslike ja faktiliste asjaolude valguses selliselt, et otsusele järgnevad aktid ei saa mõjutada selle kehtivust (Euroopa Kohtu 8. novembri 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ja 110/82: IAZ jt vs. komisjon, EKL 1983, lk 3369, punkt 16, ja 17. oktoobri 1989. aasta otsus kohtuasjas 85/87: Dow Benelux vs. komisjon, EKL 1989, lk 3137, punkt 49). Järelikult ei saa vaidlusaluse otsuse põhjendatuse vaidlustamiseks nendele sündmustele tugineda.

- 191 Lõpuks tuleb eespool punktis 148 esitatud põhjendustel tagasi lükata ka hagejate argument, et antud asjas ei täitnud vastuväidete edastamine enam oma peamist ülesannet, mis seisneb kaebuse esitajal ärakuulamiseks ettevalmistumise võimaldamises.
- 192 Sellest johtub, et hagejate argumente, mis tulenevad kõikide väidete konfidentsiaalsusest FPÖ suhtes, ei saa toetada.
- 193 Teise võimalusena väidavad hagejad, et FPÖ suhtes on konfidentsiaalne vastuväiteteatise sisalduv teatav informatsioon.
- 194 Kohtuasja T-213/01 hageja väidab, et 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise punktides 216, 218 ja 219 sisalduvat teavet, mis puudutab tema nime ning kartellis osalemise viisi ja ulatust, tuleb käsitleda konfidentsiaalsena ja seega kustutada vastuväiteteatise FPÖ-le edastatavast versioonist.
- 195 Hageja nime osas tuleb märkida, et ta ei toonud välja, miks tema nimel on konfidentsiaalne iseloom. Seega tuleb see etteheide tagasi lükata, kuna seda ei ole piisavalt põhjendatud. Tuleb esile tõsta, et enne vastuväiteteatise FPÖ-le edastamist mainiti juba hagejat kui ühte kostjat kollektiivhagis, mis esitati samade tegevuste vastu Ameerika Ühendriikide kohtus. Samuti tuleb märkida, et ajutiste meetmete kohaldamise menetluses toimunud kohtuistungil ei olnud hageja vastu sellele, et ajakirjanduses oli kõnealuse kohtuasjaga seoses tema nime juba mainitud. Sellest järeldub, et vastupidiselt hageja väidetule oli tema väidetav osalemine kõnealuses uurimises avalikkusele juba teada. Eelnevat arvesse võttes tuleb järeldada, et pelk asjaolu, et FPÖ poolt 24. juunil 1997 komisjonile esitatud taotluses ei esinenud

hageja nime, ei ole piisav, et muuta tema nimi kolmandatest isikutest taotlejate jaoks konfidentsiaalseks teabeks.

196 Seega ei saa nõustuda etteheitega, mis tuleneb hageja nime konfidentsiaalsest iseloomust.

197 Mis puudutab kohtuasja T-213/01 hageja osalemise ulatust kaevatud tegevustes, siis sisaldavad 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise eespool viidatud punktid viiteid hageja juures töötavate nende isikute ametikohtadele, kes osalesid konkurentsivastastel kohtumistel. Samas ei selgita hageja seda, mil moel need viited tema huve riivavad ega seda, miks peaks neid viiteid katma konfidentsiaalsus kolmandatest isikutest taotlejate suhtes.

198 Lõpuks, mis puudutab 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise punktis 219 sisalduvaid pangatingimusi, mida väidetavalt arutati süüstatud pankade vahelisel kohtumisel, siis tuleb märkida, et ettevõtjate, kelle suhtes viiakse läbi rikkumismenetlust, äritegevusega seotud tundlik teave võib olla konfidentsiaalne teave, mida katab konfidentsiaalsuse tagatis. EÜ artikkel 287 viitab ametisladuse pidamise kohustuse alla kuuluva informatsioonina üheselt „informatsiooni[le], mis puudutab ettevõtjaid, nende ärisuhteid või nende kulutuste komponente”.

199 Samas tuleb märkida, et nende andmete konfidentsiaalne iseloom võib kaduda kõnealuse teabe vanuse tõttu (Esimese Astme Kohtu 15. novembri 1990. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-1/89–T-4/89 ja T-6/89–T-15/89: Rhône-Poulenc jt vs. komisjon, EKL 1990, lk II-637, punkt 23, ja 19. juuni 1996. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-134/94, T-136/94–T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94,

T-148/94, T-151/94, T-156/94 ja T-157/94: NMH Stahlwerke jt vs. komisjon, EKL 1996, lk II-537, punkt 24). Antud asjas nähtub vastuväiteteatise punktides 216, 218 ja 219, et vaidlusalune teave puudutab peamiselt erinevate panga laenutoodete miinimumintresse, milles hageja ja teised süüalused pangad aprillis 1996 nii-öelda kokku leppisid. Kuna see teave, mis pärineb ajast rohkem kui viis aastat enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist, võis ärakuulamise eest vastutav ametnik selles otsuses asjakohaselt järeldada, et see teave on omandanud ajaloolise iseloomu ja et seega võib FPÖ sellest teada saada.

- 200 Sellest tuleneb, et argumendid, milles kohtuasja T-213/01 hageja tugines 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatise punktides 216, 218 ja 219 sisalduva teabe konfidentsiaalsele iseloomule, tuleb tagasi lükata.
- 201 Peale selle väidab kohtuasja T-213/01 hageja, et vastuväiteteatistes sõna-sõnalt tsiteeritud teavet, mis on välja võetud vastuväiteteatisele lisatud dokumentidest ja mille suhtes oli konfidentsiaalsuse tagatist taotletud, tuleb samuti konfidentsiaalsena käsitleda.
- 202 Samas peab märkima, et hageja esitab küll selle argumendi, kuid jätab täpsustamata, milline see teave on, millistes vastuväiteteatiste osades see sisaldub ja millistel konkreetsetel ja erilistel põhjustel võiks seda teavet katta konfidentsiaalsuse tagatis.
- 203 Seega tuleb järeldada, et kohtuasja T-213/01 hageja argumendid, mis puudutavad vastuväidetes sisalduva teatava teabe konfidentsiaalset iseloomu, ei ole põhjendatud.

- 204 Kohtuasja T-214/01 hageja väidab omakorda, et ärakuulamise eest vastutav ametnik oleks pidanud asjaomaste isikute ja pankade nimed kustutama. Tuleb esile tuua, et 24. juunil 1997 komisjonile saadetud FPÖ taotluses oli hagejat otseselt nimetatud. Samuti esineb tema nimi kostjate hulgas, kelle vastu esitati kollektiivhagi Ameerika Ühendriikide kohtus. Lisaks sellele tuleb asjaomaste isikute nimede osas märkida, et nende nimesid ei mainita vastuväiteteatiste mittekonfidentsiaalsetes versioonides, milles, nagu öeldud, viidatakse üksnes nende isikute ametikohtadele või üldistele ametiülesannetele (vt eespool punkt 197).
- 205 Lõpuks väidab kohtuasja T-214/01 hageja ka seda, et vastuväiteteatise sisaldavad hulgaliselt muud teavet, mida katab konfidentsiaalsuse tagatis. Siinkohal tuleb tõdeda, et hageja ei ole mingil moel seda teavet piiritlenud ega selle väidetavat konfidentsiaalset iseloomu põhjendanud.
- 206 Eelnevat arvesse võttes tuleb järeldada, et kohtuasja T-214/01 hageja etteheited, mis puudutavad kõnealustes vastuväiteteatistes sisalduva teatava teabe konfidentsiaalset iseloomu, tuleb samuti tagasi lükata.
- 207 Sellest johtub, et kuues väide, mis tuleneb määruse nr 17 artikli 20 lõike 2 koosmõjus EÜ artikliga 287 rikkumisest, tuleb tagasi lükata.

Seitsmes väide, mis tuleneb õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumisest

Poolte argumendid

208 Hagejad väidavad, et vastuväiteteatiste FPÕ-le edastamine rikub ka õiguspärase ootuse põhimõtet. Hagejad tegid faktiliste asjaolude ühisel väljaselgitamisel komisjoniga koostööd, esitades hulganisti dokumente tingimusel, et kolmandatele isikutele nendele juurdepääsu ei lubata. Ometi tsiteeris komisjon vastuväidetes konfidentsiaalsuse tingimusel edastatud tõendite osi sõna-sõnalt. Lubades FPÕ-l neile juurdepääsu, rikkus komisjon pankadele selle teabe osas tekkinud õiguspärasest ootust (Euroopa Kohtu 3. mai 1978. aasta otsus kohtuasjas 112/77: Töpfer vs. komisjon, EKL 1978, lk 1019, 1032). Komisjoni esitatud seisukoht läheb vastuollu ka tema enda eespool viidatud teatisega toimikutele juurdepääsu käsitlevate taotluste läbivaatamise sisemiste protseduurireeglite kohta, mis viitab tarvidusele kaitsta teavet, mille osas on taotletud konfidentsiaalsust ja mis sisaldab „teavat liiki teave[t], mis edastatakse komisjonile [...], näiteks uurimise käigus saadud dokumendid, mis moodustavad osa ettevõtte varast ning mille suhtes on tehtud mitteavalikustamise taotlus” (teatise punkti I A lõike 2 teine lõik).

209 Komisjon avaldab, et määruse nr 2842/98 artikkel 7 annab igale kaebuse esitajale õiguse nõuda vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni esitamist. Asjaomaste pankade poolt vabatahtlikult esitatud teabe konfidentsiaalsuse kaitsmise kohta antud poolte lubadused ei saa seda õigust kuidagi muuta.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 210 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele laieneb kõigile eraõiguslikele isikutele, kes leiavad end olukorrast, millest ilmneb, et ühenduse haldusasutus on tekitanud tal põhjendatud lootusi (Euroopa Kohtu 11. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 265/85: Van den Bergh en Jurgens vs. komisjon, EKL 1987, lk 1155, punkt 44, ja Esimese Astme Kohtu 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-203/96: Embassy Limousines & Services vs. parlament, EKL 1998, lk II-4239, punkt 74). Vaatamata sellele ei saa õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumisele tugineda haldusasutuse poolt antud konkreetsete tagatiste puudumisel (Esimese Astme Kohtu 29. jaanuari 1998. aasta otsus kohtuasjas T-113/96: Dubois et Fils vs. nõukogu ja komisjon, EKL 1998, lk II-125, punkt 68, ja 18. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas T-290/97: Mehibas Dordtselaan vs. komisjon, EKL 2000, lk II-15, punkt 59).
- 211 Peab meenutama, et hagejad ja teised pangad, keda menetlus puudutab, palusid 16. detsembril 1998 komisjonile esitatud ühisele faktiliste asjaolude ülevaatele lisatud esialgses märkuses, et nimetatud ülevaadet käsitletak kolmandate isikute suhtes konfidentsiaalsena. Samas ei nähtu toimikust, et komisjon oleks hagejatele kinnitanud, et selles ülevaates sisalduvaid andmeid kolmandatest isikutest taotlejatele ei avaldata. Lisaks sellele ei ole hagejad esitanud ei selliseid tõendeid ega viiteid, mis kinnitaksid komisjoni nõusolekut nende lisade väidetava absoluutselt konfidentsiaalse käsitlemise kohta.
- 212 Neil tingimustel ei saa asjakohaselt väita, et õiguspärase ootuse põhimõtet on rikutud.
- 213 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla asjaolu, et ärakuulamise eest vastutav ametnik märkis nimekirjas 1 sõnaselgelt, et 10. septembri 1999. aasta vastuväiteteatisele

lisatud dokumente kolmandatest isikutest taotlejatele ei edastata. Selle nimekirja sisu ei saanud tekitada hagejatel õiguspärasest ootusest seetõttu, et — lisaks asjaolule, et see viitab üksnes lisatud dokumentidele kui sellistele — vastuväiteteatise teatavate punktide, mida kavatsesi avaldada, üksikasjalik väljatoomine selles nimekirjas 1 ei hõlmanud kunagi teatises taasesitatud lisade väljavõtete kustutamist ega varjamist. Lõpuks tuleb märkida, et vastupidiselt sellele, mida väidavad hagejad, ei anna eespool viidatud komisjoni teatis toimikutele juurdepääsu käsitlevate taotluste läbivaatamise kohta piiramatut õigust nende dokumentide konfidentsiaalsusele, mis moodustavad osa ettevõtte varast ning mille suhtes on see ettevõtja taotlenud kolmandatele isikutele avalikustamata jätmist.

214 Seega tuleb seitsmes väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

215 Eelnevat arvesse võttes tuleb hagid tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

216 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Vaatamata sellele võib Esimese Astme Kohus kodukorra artikli 87 lõike 3 kohaselt otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega.

217 Arvestades antud tingimusi ja iseäranis asjaolu, et nõue hagide vastuvõetavuse kohta rahuldati komisjoni kahjuks, tuleb vastuvõetavuse väidetega seonduvad kohtukulud,

mille suuruseks määrab Esimese Astme Kohus ühe kolmandiku kohtukuludest, mis seonduvad põhikohtuasja menetlusega, mõista välja komisjonilt. Kaks kolmandikku kohtukuludest, mis seonduvad põhikohtuasja menetlusega, ja kõik kohtukulud, mis seonduvad ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega, tuleb mõista välja hagejatelt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagid rahuldamata.**
- 2. Mõista kaks kolmandikku kohtukuludest, mis seonduvad põhikohtuasja menetlusega, ja kõik kohtukulud, mis seonduvad ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega, välja hagejatelt.**
- 3. Mõista üks kolmandik kohtukuludest, mis seonduvad põhikohtuasja menetlusega, välja komisjonilt.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. juunil 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

E. Coulon

Koja esimees

P. Lindh